

Nepriklausoma LITHUANIA

INDEPENDENT LITHUANIA

Authorized as second class mail, Post Office Dept., Ottawa

Už išlaisvinimą Lietuvos!

Už ištikimybę Kanadai!

FOR LIBERATION OF LITHUANIA!
FOR LOYALTY TO CANADA!

Nr. 21 (87)

KAINA 10 ct.

MONTREAL, 1948 m. LAPKRIČIO (NOVEMBER) MĖN. 19 D.

PRICE 10c.

VIII METAI

Lai dzivo neatkariba, briva Latvija! Anglija susilauke princo

30 metu broliškajai Latvijai

Duoti darbščios, kultūrinės, nedidelės, Latvių tautos paveikslą trumpame straipsnyje būtų neįmanomas darlykas, jeigu to imtųsi ir pats istorikas.

O vis dėlto Tave, buvusioji Laisvoji Latvija, lietuvis pažino nuo pirmosios geografinės pamokos. Tavo Laisvės paskelbimo diena — lapkričio 18-joji — būdavo šventė ir mums. Trys didžiulės vėliavos aukščiau stiebuose skelbdavo anos didingos dienos nutarimą, kuris gimė lygiai panašiose aplinkybėse, kaip ir mūsų Vasario 16-joji. Nutarimai buvo kraują patvirtinti.

Ne, niekuomet nepamirštami Latvių Ministro Kaune pasakyti žodžiai: „Tauta paliek tautą, bet latvieši un lietuvieši ir brali“. Kad šie žodžiai yra teisingi, kad duotoji tikrovė abejose tautose vienodai reikšdami įvairiose kūrybos formose, šiandien pastebime ne tik mes patys, bet ir dažnas sveiktautis.

Kas nebuvo padaryta nepriklausomame gyvenime, tą tenka atlikti tremtyje. Ir lietuvis ir latvis kartu savo žemę kraują vadavo, lietuvis ir latvis įrodė pasauliui, kad jis turi teisę į laisvą savitą valstybinį apsisprendimą. Ar ne jie kartu surakinti nuklojo kaulais Altajaus snieguotus plotus, ir ar ne jie palikę viską, kas yra brangiausia, ištrūkę, patraukę į vakarus. Dvi nedidelės tautos prie Baltijos šiandien pergyvena žiauriausius savo istorijoje, naikino laikotarpius. Jų geriausi sūnūs miršta Sibiro ištremimuose,

dalį blaškosi Europos nevilnės stovyklose, o kiti įvertinami kaip raumenų jėga išvyksta gerbūvio pakėlimui į sveitimus kraštus.

Šių faktų akivaizdoje mes švenčiame bendrojo likimo, broliškosios tautos didžiąją šventę. Trisdešimt metų kaip kalbame apie ūgdymą radikalių reformų nesilaikant principo dėsnių, o vadovaujantis bendro likimo, bendro istorijos

sukamo rato, gyvenimo reikalavimų. Bet ar kalbos atstoja darbus...

Brangūs Latvių tautos sūnūs ir dukros, Jūsų didžiosios šventės proga priimkite mūsų lietuviškus nuoširdžiausius linkėjimus Jūsų šviesiai tautai. Linkime, kad ši diena liktų ir Jums ir mums, kaip simbolis naujam sąjudžiui, naujiems keliams į vienybės tikrąjį ūgdymą.

Saulės mužų Latvijai un Kanadai latviešiem!

Visa Britų Imperija atžymėjo naujo princo gimimą, kuris kurį nors dieną gali valdyti „Commonwealth“... Londono patrankos žinią sutiko 41 šūvio saljutu. Žingeidžių londoniečių minia kėlė ovacijas prie karališkojo Buckingham Palace rūmų. Ottawa žinią sutiko 21 šūvio saljutu. Visi dieji laikraščiai įsidėjo Elžbietos ir Princo Philip fotografijas.

Tik gimęs naujasis princas svėrė 7 svarus ir 6 onz. Motina ir naujagimis, daktarų pranešimu, laikosi gerai.

Princesė Elžbieta, kuri lapkričio mėn. 14 d. pagimdė būsimą Anglijos sostą įpėdinį.

Trumanas pakeliui į Balt. Rumus

Prezidentas Trumanas su naujai išrinktu viceprezidentu Andrew W. Barkley atvyksta po istorinio rinkimų laimėjimo į Baltuosius Rumus Washingtoningtone. Su jais drauge (iš kairės į dešinę) p. Margaret Truman ir p. Max Truitt, viceprezidento duktė.

JO EKSC. VYSKUPAS V. BRIZGYS LANKYSIS KANADOJE

Šių metų spalio mėn. 28 d. lėktuvu atskrido iš Europos į JAV Jo Eksc. Vysk. Brizgys.

Be kitų uždavinių bei pareigų Jo Ekscelesijos atvykimo tikslas yra aplankyti Amerikoje ir Kanadoje esančias lietuvių kolonijas bei parapijas.

Kanadoje — Montreale, Toronte, Hamiltone ir kitur — jis lankysis po Naujų Metų. Laukime ir ruoškimės jo sutikimui.

„ISRUKYS“ KOMUNISTUS

OTTAWA. Civil Service Association of Ottawa taryba, susidanti iš 225 narių, atstovaujanti 15.000 Ottawos vyriausybės valdininkų, priėmė rezoliuciją, kad nei vienas asmuo turintis komunistinius ryšius praityje, dabar, ar ateityje neturi būti leistas užimti vietą vykdomojoje valdžioje.

„Tai yra išrūkymo proceso pradžia“, pareiškė tarybos atstovas. „Visi iš mūsų bus dabar sargyboj prieš komunistų taktiką“.

Sekantis žingsnis prieš komunistų įtaką bus — brošiūrų „Kaip komunistai veikia“ išplatėjimas, — pareiškė tarybos pirmininkas Taber.

Dailės paroda

RUOŠIAMA ANASTAZIJOS TAMOŠAITIENĖS MONTREALO TAIKOMOSIOS DAILES STUDIJOS STUDENCIŲ DARBŲ PARODA

Ši pirmoji lietuvių dailės paroda Kanadoje atidaroma š.m. gruodžio mėn. 5 d. 4-tą val. po pietų YMCA patalpose, 183 St. Catherine Str., East, Montreal, Que.

Parodoje išstatoma:

A. Tamošaitienės kilimai — „Eglė žalčių karalienė“, „Mano Tėviškė“, „Rugiapiūtė“, „Užburtoji piliis“; be to, tautiniai drabužiai, raštuoti megztiniai, pirštinės.

Taikomosios dailės studijos studentės išstato savo darbus išpildytus pagal A. Tamošaitienės projektus ir savo kompoziciją, būtent: tautinius drabužius medžiagas, megstinius, pirštines, staltieses etc.

Visos lietuvaitės, turinčios tautinius drabužius, kviečiamos dalyvauti parodos atidaryme.

Paroda tęsis nuo gruodžio mėn. 5 d. iki 12 d.

NAUJAS KANADOS MINISTRŲ KABINETAS

W. L. Mackenzie King pasitraukus, lapkričio mėn. 16 d. oficialiai Ministro Pirmininko pareigas perėmė St. Laurent. Ministrų Kabinetas liko tas pat sudėties, išskiriant du naujus ministrus — Stuart Garson (buvęs Manitobos premjeras), kuris dabar paskiriamas teisengumo ministru ir R. H. Winters — krašto atstatymo ministru, kuriam pavesta atkreipti ypatingą dėmesį į butų problemą Kanadoje ir turizmą.

Senasis ir naujasis ministrai pirmininkui pasakė sveikinimo kalbas per radiją. St. Laurent pasiuntė lojalumo telegramą naujos vyriausybės vadovui Anglijos karaliui.

ATMETĖ LIE PASIŪLYMĄ

JAV, Anglija ir Prancūzija atmetė JT gen. sekr. Trygve Lie pasiūlymą derėtis su sovietais dėl Berlyno tiesioginiai

SOVIETŲ PROPAGATORIUS KANADOJE

„Raudonasis“ Canterbury dekanas Dr. Johnson, kurio JA V neįsileido, atvyko į Kanadą sakyti prakalbą. Pirmoje prakalboje Hamiltone pradėjo girti sovietų rojų ir laimę jame gyventi, išgyrė sovietų koncentracijos stovyklas, kuriose esą geriau negu Anglijos kalėjimuose. Be to, sovietai esą „geriausi krikščionys“ ir labai religingi. Iš publikos jam buvo atsakyta: „sovietai gali mus išmokyti tik masinių žudynių.“

NUTEISĖ JAPONŲ VADUS

TOKIO. Tarptautinis tribunolas japonų karo nusikaltėliams teisti po 2½ metų svastyto darbą baigė ir paskelbė sprendimą: 7 nubausti mirti, 18 įvairiomis kalėjimo bausmėmis.

K.L.T. suvaziavimas sausio menesyje

Kanados Lietuvių Centro Tarybos š.m. lapkričio mėn. 11 d. posėdyje buvo nutarta sušaukti visuotiną K.L.T. skyrių atstovų suvažiavimą 1949 m. sausio mėn. 29 ir 30 dienomis.

Svarbiausi suvažiavimo už-

daviniai — K.L.T. statuto priėmimas, Centro organų rinkimai ir kiti organizaciniai reikalai.

Gruodžio mėnesyje skyriams bus pasiūstas susipažinti ruošiamas K.L.T. naujasis statutas.

ISPEJA KANADOS FIRMAS

BRANTFORD, Ont. Buvęs Kanados Prekybos Rūmų pirmininkas J. A. Cockshutt Plow b'vės šefas, pareiškė, kad Kanados pramonė privalo būti pasiruošusi pakeisti savo gamybą į karo produkciją bet kuriuo momentu, nes kiekvienu metu gali baigtis „šaltas karas“ ir prasidėti šūviai.

DE GAUL LAIMĖJO

Prancūzijos aukštųjų rūmų rinkimuose De Gaul partija laimėjo 40 procentų visų vietų. Labiausiai rinkimuose pralaimėjo komunistai ir vidurinėji R.P.F. partija.

KARAS IR TAIKA

Lapkričio 11 d. suėjo lygiai 30 metų kaip nutilo I Pasaulinio Karo ginklai. Pasibaigė karas, pareikalavęs daugiau 8 milijonų žmonių gyvybių, visom kariaujančiom valstybėm kainavęs milijardus ir suraikinęs milijardines vertybes.

Karas kaip taisyklė niekad nesibaigia be aukų ir nuostolių. Pastaraisiais laikais karai turi nugalėtojus ir nugalėtuosius, bet jau nebėra laimėtojų. Visi pasirodo pervargę ir nukraujavę. O kiekvienas naujas karas pasirodo vis baisesnis. Karo technikos pažangos vaisiai būna vis siaubingesni. Kiekvieno naujo karo žmonių aukų skaičius didėja maždaug dvigubai, o medžiaginių vertybių sunaikinimas didėja keletiopa. Pav., anas pasaulinis karas sunaikino tik fronto rajonus, o pastarasis, galima sakyti, sunaikino jau visą Europą. Griuvėsiai guli ne tik ten, kur perėjo fronto audra, bet ir toli nuo jos. O kas būtų, jei kiltų dar naujas karas?

Turint galvoje dabar jau paaiškėjusius ir dar spėjamus

naujuosius ginklus, baisu apie tai net pagalvoti. Ir vis dėlto kas šiandien galėtų garantuoti, kad naujas karas nekils? Apie karų pabaigą, apie amžiną taiką svajojo pasaulis daug kartų. Taip buvo ir po ano Pirmojo Pasaulinio karo. Bet nuo taikos pasirašymo iki naujo karo tepraėjo vos 20 metų. Kas šiandien galėtų užtikrinti, kad nuo antrojo iki trečiojo pasaulinio karo praeis nors tie 20 metų? Šiandieną, praėjus 3 metams nuo karo pabaigos, juk dar nepajėgiama sudaryti taikos sutarties. Apie ją net liautasi kalbėti. O kiek dabartiname pasaulyje nesupratimų, painiavos, tautų prievar-tavimų. Ir vel atrodo, kad visą painiavą gali išpaukinti nebent kardo mostas. Pasaulis prieš jį dreba, bet ar jis beįsveigiamas?

Mes ir vėl įsitikiname, kad žmonija be žudynių ir kraujo nepajėgia gyventi. Taigi karo pabaigos jubiliejus mūsų nedžiugina. Vienas pasibaigė, kitas praėjo, o trečias vėl vaidenasi.

Klubietai, susimastyk!

Nei kiek nenuostabu, kad Lietuvių Klubas, kaip stipriausia Montrealo lietuvių organizacija, susilaukia didelio dėmesio, ypač dabar, artinantis naujos valdybos rinkimas. Tik visa bėda, kad tas susirūpinimas dažnai savyje slepia siaurus vienos grupelės ar net atskirų asmenų interesus, visai aplenkdamas paties klubo naudą ir reikalus.

Ryšium su "Nepr. Lietuvos" Nr. 19 tilpsiu straipsniu "Nevenkime Lietuvių Klubą", skatinančiu naujai atvykusius lietuvius susidomėti ta organizacija, Montreale prasidėjo arši "pogrindinė kompanija" prieš trmetinių stojimą į Klubą. Labiausiai bandoma mušti į senuosius klubo šėrininkus, gąsdinant juos, kad naujai atvykusieji lietuviai nori užgrobti klubą, įvesti jį į politiką ir t.t. Atsiranda net tokių, kurie pašnibždomis siūlo sustabdyti tolimesnį šėrų pardavinėjimą, nes esą, pinigų klubui nereikia, kam čia išleisti tuos naujokus.

Susimastyk, klubietai! Ko siekia ši propaganda? Ar joje nesislepia baimė naujoms jėgoms, baimė klubo augimui ir narių skaičiui, baimė, kad ne visi naujieji bus vienminčiai ir t.t. Ar klubui tikrai nereikia pinigų? Reikia ir dar kaip! Ar mes turime Montreale pakankamo dydžio lietuvišką salę, kuri sutalpintų visus lietuvių svarbesnių minėjimų ir parengimų metu? Kodėl klubui, kaip tvirtčiausiai organizacijai, neįvykdyti jau seniai kai kurių šėrininkų kelto projekto pastatyti antrame aukšte didelę salę, o apačią paversti baru ir svetaine? Kas

Seru platintoju demesiui

Spaudos bendrovė "Nepriklausoma Lietuva" pageidauja šėrų platintojus vadovautis žemiau išvardintais nurodymais bei pareidavimais:

1. Visi K.L.T. skyriai, arba pavienios asmenų grupės neturinčios šėrų platinimui knygelių, ar jausdami jų stoką, kreipiasi į Spaudos bendrovę "Nepriklausoma Lietuva", Montreale.

2. Siunčiant sąrašinį šėrų pirkėjų pranešimą, reikalinga pridėti kvito numerį.

3. Siunčiant "money order" ar čekį vardyti ne asmens pavardę, bet bendrovės, atseit "Independent Lithuania".

4. Siunčiant čekį iš kitų provincijų į Quebec'ą (Montrealį), reikalinga pridėti 15 ct. pašto ženklais, nes Quebec'o bankas čekius persiunčia atgal ir atskaito persiuntimo išlaidas iš bendros šėrų pirkėjų pinigų sumos, tokiu būdu palieka nepilni šėrai.

5. Visi šėrų platintojai nedelsiant turi prisiųsti pirkėjų sąrašus, įrašant vardą, pavardę, pilną adresą, kvito numerį kadangi netolimoje ateityje pagal tuos sąrašus bus išsiuntinėjami šėrai.

6. Šėrus pirkusieji asmenys pakeitę gyvenamąją vietovę ilgesniam laikui, tuojau turi pranešti savo tikslų adresą per šėrų platintojus arba tiesiog Spaudos Bendrovės "N. L." kasininkui, adresu: J. Kupris, 6795 Lasalle Blvd., Ville Lasalle, Montreal, Que.

Kvito knygutės pasilieka tolimesniam šėrų platinimui. Nebenumatant daugiau šėrų išplatinti, kvito knygutės nedelsiant grąžinti virš minėtu adresu.

Sp. B.-vė "N. Lietuva".

veda aršiausią politiką visame pasaulyje? Kas ištūmė į vargą dabartinius tremtinius ir ištisas tautas Europoje?

Senieji šėrininkai! Nesiduokite apdumiami vienos, svetimoms dievams tarnaujančios, grupelės propagandai, kuriai rūpi visai kiti tikslai, ir kuriai klubas tėra tik priedanga arba tik priemonė tiems savo tikslams siekti. Klubas lig šiol glaudė visus Montrealo lietuvius, tuo labiau jo durys ir jo dirbamas darbo baras turi būti atviras visiems, kurie tarnauja jo ir lietuviybės reikalui.

Klubietis.

MONTREALYJE LANKĖSI

Gerb. kunigas A. Vasys, Amerikos Lietuvių Kunigų Vienybės Pirmininkas, lankėsi pas Montrealo J. E. Arkiv. J. Charbonneau su kuriuo kalbėjosi lietuvių ir J. E. Vysk. Brizgio įvažiavimo Kanadon ir kitais mums svarbiais reikalais.

Tr.

Buvusį Perron'įškį

ADOMONĮ JONĄ

ir
VIENOŽINSKAITE
JANINĄ,

sukūrusius lietuvišką šėimos židinį, sveikina Perron Gold Mines lietuviai.

Opiu dirbanciuju farmose reikalu

Kanados imigracijos atstovai Vokietijoje iki šiol labai abejingai žiūrėdavo į ž. ū. darbininkų įvažiavimą į Kanadą. Šiais metais padarytas pirmas didesnis bandymas išleisti jų apie vieną penkioliktąją nuo viso įvažiuojančių skaičiaus. Daugeliui kildavo klausimas, kodėl Kanada būdama ž. ū. kraštas, tiek mažai priima šios srities darbininkų.

Dabar jau tas pradeda daliai aiškėti. Atvežtieji darbai į farmas pradeda masėmis "atsirasti". Toronte, Montreale ir kituose didesniuose miestuose: bėga lenkai, jugoslavai, bėga ir lietuviai...

Kodėl taip yra?

Nedrįsau iš karto pasisakyti, bijodamas, kad tai nebūtų vien mano nuomonė ar mūsų 3 brolių, kitų 5 lietuvių vargstančių čia Howkesbury ir 16 tautiečių vargstančių Bellvilės rajone — vienašališkas pasisakymas. Bet kai dabar jau susikondensavo ryškesnis paveikslas iš daugelio susirašinėjimų, nusiskundimų, pasisakymų, ir tai ne tik vadin. "baltarankių" — gydytojų, advokatų, bendrai miesčionių — užsimanančių vieniems metams tapti farmeriais, bet ir rimtų ūkininkų, po 15-20 metų vargusių savo ūkiuose Europoje ir kvalif. ž. ū. specialistų iš pašaukimo pasirinkusių žemės ūkį ir, dėlto, neturinčių kur bėgti, tai ši opų klausimą jau niekas neturi teisės "pakišti po žalia gelumbe", ar pasitenkinti pigiais raminais. Reikia turėti drąsos pažūrėti teisybei į akis, viską vertinant minusais ir plusais. Juo labiau, kad esame demokratijos, o ne diktatūrų krašte, kur už atvirą žodį neima galvos nuo pečių.

Zaisti mūsų tautiečių likimu, kaip tai būdavo daroma anuo laiku, kai tūkstančiai pakliūdavo į besodžių Brazilijos plantatorių nagus, ar į Belgijos anglių kasyklas, iš kurių greit pradėdavo grįžti be rankų, be kojų, čia niekam nevalia. Tuo labiau, kad dauguma iš mūsų turėsime grįžti atstatyti Neprikl. Lietuvą, todėl turime susirūpinti — neprarasti savo sveikatos svetur.

Čia Kanados lietuvių taut. organizacijoms išplaukia iš to dvigubas uždavinys:

1) supažindinti dar tebesančius Vokietijoje tautiečius su tikrąja padėtimi, nes oficialūs Kanados organai visuomet varžydavosi, drovėdavosi Vakarų Europos šviesoje atidengti savo social. gyvenimo "žaidžius", ypač žemės ūkyje;

2) jau įvažiavusių ir pakliuvusių į farmas apgyntumui turi būti imtasi tuojau pat atitinkamų priemonių.

Dirbančiųjų Kanados žemės

ūkyje padėtis sekanti:

1) Pirmiausia labai ilgos darbo valandos — 14-15, o kartais ir 16 val. į dieną, kai tuo tarpu kitose tos pačios Britų imperijos dalyse (Australijoje, N. Zelandijoje ir net pačioje Anglijoje) tėra 8 val. Ten esant reikalui pridėdami viršvalandžiai, už kuriuos mokama papildomai. Tatai būtų teislingiausia ir Kanadoje.

2) Nepakankamas arba per silpnas maistas (apie 2500-3000 kalor), kas prie tokių ilgų darbo valandų yra aiškiai permaža. Prisivalgymas "iki sotumo" čia yra daugelio dar svajojama retenybė, pasiekiamą prisipirkimu iš šalies.

3) Per mažas atlyginimas: 45 dol. į mėn., nemokant viršvalandžių, į kuriuos duodama teisė farmos darbininkams kitose Britų dominijose. Lietuviai, kaip ir kiti svetimtaučiai farmeriai, kaip paaiškėjo iš susirašinėjimų, "įstengia" laisvai samdomiems darbininkams (ne "dypukams") mokėti po 60, 70 ir 80 dol. į mėn. per apskritus metus neretai duodami ir kitas geresnes sąlygas, kaip čia gauna tremtiniai, atseit polit. emigrantai iš bolševikų okup. kraštų. Pažymėtina, kad už jų kelionę iš Europos iki čia apmoka IRO, o ne Kanados valdžios organai.

4) Sanitarinė ir higienos padėtis visiškai bloga: nėra nei pirkėjų, nei vonių. Žmogus turi purvinas po dienos dulkių ir prakaito gultis ir kelti — ištisas savaites ir mėnesius. Tatai ne tik mažina darbingumą, bet ir atsparumą ligoms.

5) Kai kur atsisakoma skalbti baltinius (taip buvo su mano broliu dirbančiu prie Hawkesbury).

6) Dirbama net sekmadieniais 5-6 val., ypač pieno farmose. Duodama du laisvi sekmadieniai į mėn., t.y. atidirbus 5-6 val. gali eiti "kur nori", bet dažniausiai pėsčias, nes farmeriai, ypač anglai, mėgsta sekmadienius praleisti namie ir jam nesuprantami yra užsieniečio norai bent 2 kartu į mėn. pasimatyti su draugais artim. miestely, arba nueiti į savo bažnyčią.

7) Sunku pasiekti gydytoją arba dantų gydytoją, nes farmeris nenori gaišti laiko ir vežioti darbo laiką savo automobilium "prakeiktą užsieniečių", o juo labiau paduoti savo automobilį jo nuožiūrai, gi sekmadieniais ir šventėmis visos gydymo įstaigos būna uždarytos ir neprieinamos.

KAS ŽINOTE

kur gyvena Liudas Bielskis, atvykęs į Kanadą 1947 m. varšą miško darbams, malonėkite man pranešti šiuo adresu: Mr. J. Krupaitis, Empress Hotel, Moose Jaw, Sask.

„NL“ vajuus prasidejo

Praeitame numeryje paskelbtas "Nepr. Lietuvos" vajuus randa gyvą atgarsį Kanados lietuvių visuomenėje.

Montrealas jį pradeda dideliu koncertu. Po to bus pradėtas laikraščio platinimas atskirais miesto rajonais. Val d'Or skyriuje J. Žiurlys ryžtasi aprūpinti vietas lietuvių ne tik "Nepr. Lietuva", bet ir kitais JAV ir Europos lietuvių laikraščiais. Fort William, Ont. rajone tą garbingą pareigą savnoriškai užsidėjo Vytautas Šimkus. Jonas Mikėlėnas, Langton, Ont. apylinkėje žada pasidaruoti ūkininkų tarpe. Į darbą įsijungia visa

eilė senesniųjų K.L.T. skyrių platintojų. Nėra tos dienos, kurioje "Nepr. Lietuva" negautų kelių, o kartais net kelikos prenumeratorių.

Kiti prisidėdavo savo aukomis. Operos solistė F. Radzevičiūtė iš pirmojo kuklaus savo koncertinio honoraro prisiuntė \$5.00 auką, linkėdama, "kad "NL", kaip mažas spindulėlis skurdžiame gyvenime, galėtų greičiau kas dieną lankyti mūsų palėpėse".

Tačiau dar yra K.L.T. skyrių ir kolonijų, kurios tuo reikalu neparodė reikiamos iniciatyvos platintojų suradimui. Jeigu visi į tą darbą įsijungtų su reikiamu atsidėjimu "NL" neabejotinai pateisins į ją dedamas viltis.

Visos papildomos instrukcijos platinimo reikalu išsiunčiamos ateinančios savaitės pradžioje.

K.L.T. „Patarejas“

"Liaudies Balsas" Nr. 891 deda ištrauką iš "Nepr. Lietuvos" Nr. 19, kur kalbama apie Darbo Ministro Pavaduotojo laišką namų ruošos mergaitėms ir, apgailestaudamas jų padėtį, kaltina K.L.T. esant reakcionieriška ir neginančia jų teisių valdžioje.

K.L.T. savo darbą plačiu mastu pradėjo dar tik šiais metais, bet jau spėjo užmegsti ryšį su daugeliu įstaigų dėl tremtinių išleidimo ir jų vargų čia atvykus, jos nariai nuolat vaikščioja po valdžios įstaigas atvykusiųjų reikalais, kiekvienas tremtinių transportas jų sutinkamas ir išlydimas, šimtams siuvėjų parūpinti butai ir t.t.

Idomu, ką tuo reikalu padarė "Liaudies Balsas" ir jo rėmėjai, kurie jau baigia dvideštkį metų nuo savo darbo pradžios? Jeigu "LB" redaktoriai užmiršo, tai patartume pavartyti savo laikraščio pirmuosius šiuo metų numerius, kur kandidaški Kauniškiai, Tauragiškiai ir jiems panašūs liaudžiabalsišku būdu dergia tuos pačius tremtinius išsiųsios. Ką bekalbėti apie "LB" gamtinamų prosovietinių gairių pastangas diskredituoti tremtinius anglų spaudoje, emigracijos įstaigose, prašymus jų neišleisti į Kanadą ir t.t., kas taip pat sudaro K.L.T. nemažą rūpesčių.

K.L.T. daro ką gali tremtinių atvykimui palengvinti ir jų būviui pagerinti, tačiau ji negali būti tiek neapdairi, kad užtrenktų duris savo ultimatyviniais reikalavimais kitų atvykimui.

Ne kas kitas, kaip dviveidiskumas yra šio "LB" susirūpinimo palydovas.

Kėkštas.

AUKOS

CPR, Waldeck, Sask., geležinkelio linijos remonto darbų lietuvių grupė "Nepr. Lietuvai" paaukojo:

Po \$2:

Kuolas Augustinas, Pilvenis Augustas, Beliūnas Juozas, Pakalniškis Kostas.

Po \$1.20:

Markonis Vladas.

Po \$1:

Malvitzas Richardas, Mejus Jonas, Pranskevičius Stasys, Šliažas Pranas, Venskūnas Jonas, Konkulevičius Kazys, Nakvos Stasys, Staniulis Teodoras, Verbieckas Antanas, Krištolaitis Jonas, Prasauskas Algis, Merkevičius Ignas, Staniulis Vytautas, A. V., Katasanovas Herbertas.

"Nepr. Lietuvos" administracija visiems išvardintiems aukotojams, parėmusiems laiku rašti pinigus, nuoširdžiai dėkoja.

Agr. M. J.

KANADOJE IR PASAULYJE

BERLYNO KRIZE

„Šaltasis karas“ dėl Berlyno prasidėjo 1945 m. liepos 3 d. Tą dieną amerikiečių šarvuotųjų divizija žygiavo iš JAV zonos į rytus — perimti naujai suformuotą amerikiečių sektorių Berlyne. Hebnstede juos sulaukė rusai ir nepraleido toliau tol, kol jie suskaitė visus amerikiečių kareivius, sunkvežimius ir šarvuotuosius. Tai buvo pirmas „kartus kšnelis“ sąjungininkams.

Vakarių alijantai įsikūrė Berlyne pagal ankstesnius susitarimus su rusais. Pirmąją sutartimi 1944 m. rugsėjo m. Londone Vokietija buvo suskaldyta į 4 zonas, paliekant Berlyną keturių galybių sala sovietų zonoje. Ją patvirtino Jaltos susitarimas. 1945 m. birželio mėn. Trumanas sutiko atitraukti amerikiečių kariuomenę iš Saksonijos ir Tiuriningijos, kur jie karo metu buvo nužygiavę, o Stalinas sutiko, kad vakarių sąjungininkų įgulos Berlyne turėtų laisvą kelių, geležinkelių ir oro susisiekimą su savo zona.

1946 m. birželio 29 d. kariuomenių vadai susitarė dėl susisiekimo. Sovietai sutiko, kad jie nesirūpins kiek traukinių bei sunkvežimių važiuos ir kas jais bus vežama. Alijantai sutiko patys aprūpinti savo sektorių gyventojus maistu ir kitais reikmenimis.

Rusai nuo pat pradžios pradėjo reikšti pretenzijas į visą Berlyną, bandė išlaikyti sovietų sudarytą miesto savivaldybę visam miestui, kontroliuoti policiją visuose sektoriuose ir t. t.

Alijantai savo ruožtu skleidė savo įtaką visam miestui ir aplinkinėje sovietų zonoje. Berlynas tapo sąjungininkų varžytinių vieta.

Rusai ardė fabrikus ir grobė viską, kas judoma iš savo zonos, nors jų reparačių dalis dar nebuvo nustatyta. Nors Potsdame buvo sutarta visą Vokietiją laikyti kaip vieną ekonominį vienetą — sovietai

atsisakė duoti maistą iš savo zonos Berlynui ir Vakarių zonoms.

Negalėdami su rusais susitarti dėl ekonominės Vokietijos vienybės, anglai ir amerikiečiai sujungė ekonomiškai savo zonas. Be to, nutarė įvesti naują valiutą ir ruošti konstituciją politiniam Vakarių Vokietijos sujungimui. Rusai protestuodami likvidavo alijantų kontrolinę tarybą Berlynui ir pareikalavo teisės kontroliuoti alijantų transportus ir keleivius.

1948 m. birželio 18 d. Vakarių Vokietijoje buvo paskelbta valiutos reforma. Rusai tuojuo sustabdė keleivinius traukinius ir judėjimą keliais, įvedė savo zonoje naujas markes ir įsakė jas naudoti visam Berlyne. Alijantai sutiko naudoti „rubliamarkes“, jeigu jų spausdinimas būtų kontroliuojamas visų keturių alijantų. Sovietai nesutiko.

1948 m. birželio 23 d. rusai prisidengdami „techniškomis kliūtimis“, sulaukė bet kokių susisiekimo tarp vakarių zonų ir Berlyno.

Amerikiečiai svarstė: ar atiduoti Berlyną rusams ir pamerkti dešimtis tūkstančių vokiečių Sibiro koncentracijos stovykloms, ar laikyti Berlyne ir sustiprinti pasipriešinimą komunizmui visoj Vakarių Europoje. Nutarta laikyti Berlyne ir jam aprūpinti sutraukti visas galimas oro transporto priemones.

Tai buvo pirmas atsakymas į Berlyno blokadą.

Liepos 6 d. alijantai įteikė notas sovietams. Amerikiečiai sutiko tartis su rusais taikingam ginčo išsprendimui, bet ne prievartos priedangoje. Rusų atsakymas buvo brutaliai trumpas: „Berlynas guli sovietų zonos centre ir yra tos zonos dalis. Alijantai neteko teisių į Berlyną vykdydami savo reformas Vakarių Vokietijoje.“

Rusai numetė kaukę ir pa-

rodė tikrąjį savo veidą: ne techniškos kliūtys iššaukė blokadą, bet noras išstumti alijantus iš Berlyno.

Po kelių pasikeitimų notomis, Maskvoje prasidėjo Keturių Didžiųjų derybos.

Liepos 30 d. alijantų pasiuntiniai Maskvoje paprašė audiencijos pas Staliną. Alijantų pozicijos buvo sustiprėję, oro transportai vyko gerai, berlyniečiai buvo aprūpinti maistu.

Rugpjūčio 2 d. alijantų pasiuntiniai pasimatė su Stalinu. Stalinas sutiko atšaukti blokadą, kartu įvedant sovietų valiutą visam Berlynui. Smulkmenas aptarti pavesta pasiuntiniams su Molotovu. Tačiau Molotovas buvo atkaklus ir nepajudinamas smulkmenose. Jis reikalavo atidėti Vak. Vokietijos vyriausybės sudarymą, sutiko atšaukti blokadą, bet norėjo kontroliuoti keleivius ir krovinius.

Nesusitardami su Molotovu pasiuntiniai rugpjūčio 23 d. vėl kreipėsi pas Staliną. Stalinas sutiko atšaukti visus transporto suvaržymus ir pavesti valiutos kontrolę Berlyne keturių valstybių finansų komitetui.

Pagaliau derybos buvo baigtos ir instrukcijos paruoštos kariniams komendantams Berlyne. Tą pačią dieną (VIII. 27.) vokiečių komunistai užėmė Berlyno miesto rotušę sovietų sektoriaus policijai ramiai žiūrint ir neramumų nestabdant.

Keturi gubernatoriai susirinko posėdžiui rugpjūčio 31 d. Sokolovsky, rusų gubernatorių nesukubėjo tartis ir eilėsi taip, lyg susitarimo tarp Stalino ir ambasadorių nebūtų buvę. Jis net pareikalavo oro transporto kontrolės. Aliarmo signalas pasigirdo alijantų sostinėse. Galutinai įsitikinta bloka sovietų valia: sovietai nenorėjo susitarimo. Dar daugiau: rugsėjo 6 d. sovietai išbrovė į amerikiečių įstaigą Berlyno rotušėje ir pagrobė 19 vokiečių policininkų.

JAV nutarė nutraukti derybas su sovietais ir perduoti Berlyno reikalą į JTO.

Anglija nutarė pagreitinti naujokų šaukimą, sustabdyti demobilizaciją ir padvigubinti naikintuvų statybą. Amerikiečių bombonešiai sustiprino Anglijos karo meto bazę pasirodę bet kokiems įvykiams.

Prancūzai prikallėjo britus

Trumpos Žinios

Kanada būtų galėjusi eksportuoti dvigubą kiekį bekono į D. Britaniją, jeigu pastarosios vyriausybė nuo 1943 m. būtų vedusi palankią politiką šio krašto ž. ū. produkcijai — pareiškę Kanados ž. ū. ministras Gardiner, ryšium su bekonu trūkumu D. Britanijoje. Tačiau D. Britanijos valdžios atstovai jau nuo 1943 m. įspėję Kanados ūkininkus, kad Anglija negalės po karo pirkti

ir amerikiečius pabandyti pasikalbėjimą su Stalinu, bet šis buvo neprieinamas. Įteikta griežta nota Molotovui. Atsakymo notoje sovietai atmetė Stalino pažadus ir patvirtino Sokolovskio reikalavimą — sausumos ir oro transporto kontrolei.

Po to alijantai vieningai susitarė perduoti reikalą svarstyti JT Saugumo Tarybai, o čia nepasisekė — JT visumos susirinkimui.

Rugsėjo 26 d. Berlyno byla buvo perduota Saugumo Tarybai, kaip „grąsinanti pasaulio taikui“. Višinskis protestavo prieš bylos įtraukimą į Saugumo Tarybos dienotvarkę tvirtindamas, kad tai gynai Keturių Didžiųjų reikalas ir kad tuo laužomas Postdamo susitarimas.

Nors byla tęsiasi Saugumo Taryboje jau antras mėnuo, bet pažanga tepadaryta labai menka. Paskutinėmis dienomis iniciatyvos tuo reikalu ėmėsi pats JT generalinis sekretorius Trygve Lie. Jis pirmiausia norėtų išspręsti valiutos klausimą Berlyne, nuimti blokadą ir vėl privesti prie Keturių Didžiųjų tiesioginių derybų.

Tuo tarpu rusai Berlyno blokadą dar sustiprino įveddami griežtą kontrolę iš savo zonos į Berlyną, kad jo gyventojai negautų iš apylinkių jokių paramos maistu.

Kadangi Berlyne eina kova dėl Vokietijos, o iš dalies ir dėl visos Europos laimėjimo, tai bet koks abi puses patenkintis sprendimas vargu ar bus surastas.

ti didesnių ž. ū. produktų kiekių.

* * *

Sudane gimė penketukas. Vyriausybė pasiuntė savo atstovus jį surasti, tačiau iki šiol surasti nepavyko. Manoma, kad vaikai paslėpti iš baimės, kad valdžia nepaimtų jų savo globon.

* * *

Vienas vokiečių generolas ir du kiti aukšti karininkai pabėgo iš sovietų zonos į Vakarių zoną. Jie buvo neseniai grąžinti iš SSSR, kad perimtų aukštas vietas sovietų zonos policijoje.

* * *

Prieš generolą v. Seydlitzą, buvusį „Laisvosios Vokietijos“ komiteto Maskvoj šefą įvykdytas pasikesinimas, kai jis inspektavo „liaudies milicijos“ mokyklą sovietų zonoje. V. Seydlitz dabar yra paskirtas liaudies milicijos organizatoriumi.

* * *

Susirgimų vaikų paralyžių mi (poliomyelitu) skaičius Albertos provincijoje pakilo iki 342, iš jų 22 mirė.

* * *

Lapkričio 1 d. baigėsi JAV daržovių ir vaisių importo suvaržymai. Prasidėjo Kalifornijos vaisių įvežimas ir prekyba, kuri tęsis visą žiemą.

* * *

Church of England suvažiavimas, kuriame dalyvavo virš 400 dvasiškių, pripažino defensyvinę atominės bombos panaudojimo galimybę prieš užpuoliką. Prieš balsavo tik 3.

* * *

2 milijonai europiečių yra pasiruošę emigracijai, praneša Tarptautinė Darbo Įstaiga.

* * *

Spalio 25 d. Vienoje mirė žymus kompozitorius Franz Lehar.

* * *

Rumunija vėl įteikė prašymą priimti į UNO. Ankstesnį prašymą Vakarių blokas atmetė, kadangi Rumunija nesilaikė „žmogaus teisių“ reikalavimo, įrašyto į Rumunijos taikos sutartį.

Lankydamis gražiąją Montrealo vasarvietę Ville Lasalle aplankykite

LIETUVISKA SVETAINE

Edward St. 7682, Montreal

Įvairūs užkandžiai, šilti ir šalti gerimai, lietuviška muzika.

A. Kantautas.

KANADA

(Tąsa iš Nr. 20)

Žemės ūkiai tinkamiausi ir derlingiausi plotai yra pietinėje Ontario dalyje, tarp didžiųjų ežerų. Vandens jėgos rezervai, miško medžiagos milžiniški ištekliai, geri vandens keliai upėmis ir ežerais sudaro puikiausias pramonės sąlygas.

Nikelis ir varis iškasami Sudbury apylinkėse. Sidabras prie Cobalt. Auksas prie Porcupine ir Kirkland ežero. Miško medžiagos apdirbimas ir popieriaus pramonė yra šiaurinės Ontario provincijos dalyje. Pietinės Ontario provincijos dirvožemis ir klimatas leidžia ūkininkams išvystyti įvairias ūkininkavimo sritis. Čia randama specialūs gyvulių auginimo, paukštininkystės, pienininkystės, tabako, vaisių ir daržovių auginimo mišrūs ūkiai. Dėl rinkos artumo Ontario provincijoje ūkininkavimas yra pelningesnis negu kitose provincijose. Ontario provin-

cija pagamina 50 proc. visų Kanados pramonės gaminių, dėka gausiems žemės turtams ir patogiai geografinė padėčiai.

Prerijų sritis

Dvidešimtojo šimtmečio pradžioje pradėjo plaukti didelis imigrantų srautas į šias sritis. Pavyzdžiui, tarp 1896 metų ir 1913 metų gyventojų skaičius padidėjo vienu milijonu, o 1931 metais gyventojų buvo 5½ kartų daugiau negu šimtmečio pradžioje. Šis žmonių padidėjimas turėjo geros įtakos į rytinių provincijų pramonę, nes buvo reikalinga statyti naujus geležinkelius ir gaminti ūkio mašinas naujiems ūkininkams.

Šioje srityje beveik išimtinai buvo verčiamasi kviečių auginimu. Dėka šios srities derlingų žemių ir aukšto laipsnio žemės ūkio mechanizacijos Kanada sugebėjo eksportuoti labai didelius kviečių kiekius.

1930 metais prasidėjusi pasaulinė krizė ir tais pat metais pasitaikiusios sausros buvo skaudus smūgis kviečių ūkiui. Nuo to laiko atsisakyta verstis grynai grūdų ūkiu ir pradėta auginti pašarinių javų, kiaušinių, raguotųjų, tai yra, persiorientuota į mišrų ūkininkavimą. Reikia pažymėti, kad ir dabar randasi ūkių, kurie verčiasi grynai kviečių auginimu. Jau 1942 metais 60 proc. visų užaugintų Kanadoje kiaušinių paėjo iš šios srities. Reiškia, ūkininkai atsipalaidavo nuo priklausomybės kviečių rinkai. Šiame žemės 70 proc. sudarė kiti žemės ūkio produktai. Didžiausias derlius šioje srityje buvo 1943 metais ir siekė 15-151.147 tonų iš 8.748.000 hektarų kas sudaro 1733 kg kviečių iš hektaro.

Svarbiausi žemės turtai yra akmens anglis, nafta ir natūralūs degamosios dujos. Šie žemės turtai veik išimtinai randasi Alberta provincijoje.

Ne visos šios srities žemės yra tinkamos žemės ūkiui. Šiaurinės provincijų dalis dengia Precambrian Shield, kas su-

daro Manitobos tris penktąsias, Saskatchewan vieną trečiąją ir Albertos tik šiaurės rytų kampą. Tai mažai iširti ir retai apgyventi plotai, tačiau juose yra aukso, vario, cinko, sidabro ir radium kasyklų. Palyginus su žemės turtų eksploatavimu Quebec ir Ontario provincijose tai tik darbo pradžia.

Pramonė šioje srityje yra labai mažai išsivysčiusi.

British Columbia

Šioje provincijoje klimatas yra švelnus. Ramiojo vandenyno pakraščiai apaugę puikiais miškais. Miškų eksploatacija yra mechanizuota. 60 proc. provincijos pajamų gaunama iš miško medžiagos ir jos dirbinių. Antroji vieta tenka žvejybai. Daugiau kaip pusė visos Kanados žuvies produkcijos atitenka šiai provincijai.

Dėl geografinės padėties ir geologinės struktūros žemės ūkis yra specializuotas. Todėl Fraser upės slėnyje daugiausia verčiamasi paukštininkyste. Okanagan upės slėnyje — sodininkyste. Vancouver saloje — daržininkyste. Centrinėje

provincijos dalyje galvijų ir avių ūkiai, o kur galima tai mišrūs ūkiai. Provincijos šiaurėje Peace River distrikte auginami kviečiai ir avižos.

Metalų ir akmens anglių kasyklos sudaro seniausią provincijos industriją. Pagrindiniai metalai yra varis, švinas, cinkas ir sidabras. Tačiau medžio apdirbimo, popieriaus ir žuvies konservavimo pramonė yra vyraujanti šioje provincijoje. Karo metu čia išsivystė laivų ir lėktuvų statyba. Gyventojų skaičius šioje provincijoje nuolat didėja atvykstant naujiems imigrantams iš užjūrio ir persikeliant iš kitų provincijų.

Kanados šiaurė

Yukon ir North West Territories plotuose žmonės verčiasi medžiokle arba dirba kasyklose. Čia yra gerai veikiančios radium, uranum, sidabro ir aukso kasyklos. Taip pat yra ir naftos šaltinių. Švino, cinko, vario, nikelio ir kitų metalų yra čia pakankamai, bet dar neeksploatuojama.

(Pabaiga)

LIETUVIAI KANADOJE

St. Baniface sanatorijos lietuvaiteims

Sutarties užbaigimo proga

Išvykdamas iš gimtojo krašto, jūs palikote visus materialinius turtus, bet išsivežėte ir išsinešėte didžiuosius dvasinius tautos lobynus, kurių didžius procentus įvairiomis progomis perdavėte (Winnipeg) lietuvių kolonijai. Man teko laimėti stebėti ir matyti ne tik oficialius Kalėdų, Vasario 16, Motinos Dienos ir Tautos šventės proga jūsų pasirodymus, bet ir tiems paminėjimams jūsų pasirengimus. Jūsų tautiniai, kultūriniai ir meniniai darbai, tautinių šokių, liaudies dainų ir muzikos pyne, materialinėmis vertybėmis neįkainuojami, bet viena yra tikra ir neginčijama, kad lig šiol didžiausią tautinai kultūrinę vagą Winnipege plėšė St. Baniface Sanatorijos lietuviškasis kolektyvas, kuriam mes atiduodame jūsų užsitarnautos pagarbos ir padėkos mažą dalį.

Jūs „neužduosite“ niūriose sanatorijos mūruose ir nepalūžote ligonių šauksmuose ir dejavimuose, bet kaip pasišventusios vaidilutės kurstėte tautinį aukurą, stengdamiesiems išlaikyti istorinę mūsų stabilų laikų amžinąją religiją tautinė ugnį. Ir kada jūs lyg bitelės triušėte tėviškės laisvės rytuojui, pasaulio „politikų“ „Salemoniški“ pareiškimai, kad Stalinas yra geras žmogus, tik politbiuro belaisvis (Trumanas), kad Sovietų Sąjungai yra pakankamai atlyginta už jos įnašą į praėjusio karo pergalę, atiduodant jam Pabaltį ir rytines Lenkijos dalis bei Ryt-

prūsias (Churchillis), ir kai kurių kunigų agitacijos viso pasaulio susovietinimui ir panašūs dalykai užtemdydavo velniška klastos tamsa mūsų visų puoselėjamą tėviškės laisvės rytą.

Ne veltui ir ne be prasmės 92 metų amžiaus Airių rašytojas George Bernard Shaw savo politinėje pjesėje „Žmogus ir Antžmogis“ duoda sekantį dialogą. Plėšikas Mendoza susitiko kapitalistą Tannerį ir tarė jam: „Aš esu plėšikas, aš gyvenu plėšdamas turtinguosius.“ Tanneris atsakė: „Aš esu džentelmenas, aš gyvenu plėšdamas neturtinguosius. Paduokime vienas kitam ranką“.

Šiandien jūs tampate laisvomis nuo bet kokių prievartos ar „mandagaus“ įpareigojimo ryšių ar sutarčių. Eikite ir toliau tuo pačiu tautinės kultūros, solidarumo, tolerancijos, tarpusavio susipratimo ir vienybės keliu.

Jūsų kūrybinis pajėgumas buvo įrodytas net ir jūsų išleistųjų metu lietuvių klubo salėje, tingiuosius geležinkelčius — „gengininkus“ apšėdai „apdovanojant“ originaliais pamfletais.

Pirmosios laidos banifacietėms, garbingai atlikusioms „tarnaičių“ prievolę ir pradedančioms naują gyvenimą Winnipegečiai linki laimės ir sėkmės, o iš likusiųjų antros ir trečios pamainos laukia pradėto darbo pasekmingsos tautos, kuris jau gana gražiai reiškiasi.

Jurgis Januška.

VAL D'OR

— Š.m. spalio mėn. 17 d. įvyko skyriaus visuotinis susirinkimas, kur be organizacinių reikalų aptarimo buvo atsisveikinta su narių dalimi, kurie po sąžiningo darbo sutarties atlikimo — apšėdė skyriaus eiles, jungdamiesi prie kitų lietuviškų bendruomenių. Susirinkimą pravedė M. Markauskas, sekretoriavo V. Pakalniškis. Skyriaus pirm. St. Bakšys išskėlė Tautos Fondo klausimą ir susirinkimas vienbalsiai paskyrė iš skyriaus lėšų 100 dol. paremti Tautos vadovybę jos politinėje kovoje. Sekretorius A. Pulkavinkas davė išsamią veiklos apžvalgą, minint skyriaus pusės metų gyvavimo sukaity. Tik bendras susiklausymas ir aktyvus sąmoningumas išskėlė Val d'Or skyrių į vieną iš geriau organizuotų K.L.T. skyrių Kanadoje.

Vakare „Rialto“ svetainėje suruošta vakariėnė, kurios metu buvo pegerbti išvykstantieji skyriaus nariai ir pirmos lietuviškos moterys atvykusios į Aukso Slėnį.

— Be skyriaus vadovybės narių J. Adomonių ir B. Staškevičiaus, š.m. spalio mėn. 25 d. Val d'Or apšėdė buvęs skyriaus korespondentas Juilijus Stasys Dalius, kuris nuo pat skyriaus įsisteigimo kruopščiai savo plunksna ir formavo Amerikos lietuvių apie lietuvių auksakasių gyvenimą šiaurės vakarų Quebec. Be „Nepr. Lietuvos“ ir „Naujųjų“ laikraščių J. S. Dalius bendradarbiavo ir Vokietijos lietuvių spaudoje.

Gimęs 1921 m. Panevėžio ap. ir baigęs įvairias žemės ūkio mokyklas, J. S. Dalius aktyviai dirbo Jaunųjų Ūkininkų ratelį, kur buvo gavęs stipendiją. 1937 m. laimėjo

Norandoje įvyksta vietinių lietuvių iniciatyva ir rūpesčiu muzikos koncertas kanadietėms visuomenei. Koncerto pravedimui maloniai gauta didžiulė nesenai įrengta karių veteranų salė. Be kviečiamų dainininkų p. Vienožinskaitės iš Montrealo ir p. Kovelio iš Toronto, šokėjos p. Simaitienės iš Montrealo, programą dar papildė Val d'Or skyriaus vyrų choras, V. Dargio kvartetas ir šokėjų grupė.

— Nežiūrint esančio solidarumo ir draugiškų santykių tarp aukso kasyklose dirbančių lietuvių, atsiranda retkarčiais žmonių ir tuo nuostabiau tarp vadinamųjų šviesuolių, kurie įvykdo darbus, nedarančius jiems patiems garbės ir temdančius mūsų bendro sugyvenimo principus. Buvęs gimnazijos mokytojas Lietuvoje dail. Br. Grikenis, kurio gražiai pavykusiomis dekoracijomis nevienas turėjo progos pasigerėti skyriaus suruoštuose minėjimuose ir koncertuose, š.m. spalio mėn. pabaigoje išvykdamas „nusavino“ skyriui padarytas dekoracijas, tuo pačiu labai pakenkdamas planuojamam Norandoje koncertui.

Šis elgesys tuo labiau nesu- prantamas, kada skyrius padengęs visas jų pagaminimo išlaidas ir pridėjęs pačiam dailininkui iš savo kuklių lėšų honorarą, prašė jas palikti tik vienam panaudojimui. Ar tik ne noras kitur pasipelnikauti lėmė šito asmens poelgius?

— Spaudos pamėgimas ir skaitymas yra kultūringo žmogaus požymis ir tuo atžvilgiu, jei imsime tremtinius naujai atvykusius į Kanadą, reikia išskirti mūsų tautiečių rodomą meilę savo lietuviškai spaudai. Pagrindinis visų tikslas yra remti „Nepr. Lietuvą“, kaip vienintelį patriotinį laikraštį Kanadoje, kuris tik šiais metais pajėgė išleisti spausdintas ir perėjęs pirmuosius, bet sunkiausias kelius, glaudžiai sėdėdamas savo spaustuvė, kur jo egzistencija yra labiau užtikrinta. Dėl palyginimo paduodama lentelė, kiek „NL“ ateina į Val d'Or skyrių atskirų kasyklų grupėms:

East Malartic — 17 narių — 10 „NL“ egz.
East Sullivan — 19 narių — 5 „NL“ egz.
Gold Fields — 43 nariai — 8 „NL“ egz.
Golden Manitou — 19 narių — 11 „NL“ egz.
Perron — 17 narių — 10 „NL“ egz.
Sigma — 14 narių — 10 „NL“ egz.
Sullivan — 9 nariai — 1 „NL“ egz.
Val d'Or (privat) — 2 nariai — 2 „NL“ egz.

Iš bendro narių skaičiaus „NL“ tiesioginiai remia tik 40 proc. Tai yra vis dėlto per mažas procentas ir skyriaus valdyba, skelbiama nuo š. m. lapkričio mėn. 15 d. „NL“ vajuje, numato praveisti plačią platinimo akciją, į tą darbą įtraukiant ir neseniai at-

vykusias lietuves moteris.

Iš kitos pusės į skyrių ateina daug kitų laikraščių, leidžiamų visose pasaulio dalyse. Pagal prenumeratorių skaičių labiausiai mėgstami šie JAV laikraščiai — „Naujienos“, „Draugas“, „Dirva“, „Naujoji Aušra“ ir kt., iš Vokietij-

joj leidžiamų — „Mintis“, „Lietuvių žodis“, „Žiburiai“ ir kt. Neskaitant „NL“, į skyrių ateina apie 120 įvairių laikraščių bei žurnalų. Čia pirmauja Perron grupė, kurios 19 narių tenka net 32 egz. užsakomos spaudos.

—alpus—

LONDON, Ont.

Spalio mėn. 3 d. Catholic Culture Centre salėje įvyko K. L. Tarybos Londono skyriaus susirinkimas, kuris buvo sušauktas Revizijos Komisijos ryšium su kai kuriais valdybos neįspildytais praėjusio susirinkimo nutarimais.

Revizijos Komisija patiekė susirinkimui labai plačią programą, net 10 punktų, kuri buvo gražiai ir su prideramu rimtumu visų dalyvių apsvaryta. Daugiau ginčų sukėlė Revizijos Komisijos įneštas į dienotvarkę punktą — valdybos rinkimai. Po trumpų diskusijų prieita vistiek prie valdybos rinkimo, kurio išrinkti: E. Naujokaitytė, O. Mačytė, Vl. Ūsas, Skvarnavičius ir A. Miškinis.

Atrodo, kad šios valdybos, kurioje įėjo energingų ir stiprių jėgų, darnaus darbo vargu dar galima laukti, nes jai veikti kliudys kai kurių jos narių asmeniškumai, bet linkėtina, kad ši nenormali padėtis būtų kuo greičiau išgyventa ir prasidėtų pozityvus darbas. Valdybai linkėtina nuolatytis tais nariais, kurie neturi supratimo kur, kada ir kam girtis savo praeities „garbingais darbais“. Žinokite, kad nei vienas neturime per sa-

ve diskredituoti bendruomenę ar organizaciją. Mes laukiame iš vadovaujančių asmenų sistematiškesnių ir gilesnių valdybos pranešimų, bet ne tokio koks buvo patiektas šiame susirinkime.

Labai įdomų ir aktualų pranešimą paskaitė skaitė p. A. Miškinis. Tema: „Tremtinio pareigos“. Gaila tik, kad kaip teko patirti iš paties prelegento, paskaita buvo labai sutrumpinta. Paskaita įdomi ir daug kas turėtų pagalvoti apie savo, kaip tremtinio, atliekamas pareigas. Jūsų korespondentas tikisi patiekti Jūsų maloniam dėmesiui per „NL“ pilną šios paskaitos tekstą.

Labai džiugus reiškinys, tai palyginamai gausus senesnės lietuvių kartos aktyvus dalyvavimas susirinkime. Gražios ir didelės Catholic Culture Centre salės visos sėdimos vietos buvo užimtos. Susirinkimui pirmininkavo p. A. Miškinis, sekretoriavo p. E. Naujokaitytė.

Po susirinkimo ten pat įvyko šokiai. Kadangi po mūsų šokių turėjo toje pačioje vietoje įvykti vietinio katalikiško jaunimo šokiai, tai jau prieš gerą pabaigą susirinkęs vietinis jaunimas įdomavosi mūsų šokiais ir mūsų jaunimu.

A. K. Londonietis.

Lietuvių Tautinis Pobuvis

Šių metų lapkričio mėn. 20 d. 7 val. vakare, K. L. T. ST. CATHERINES SKYRIUS, renkia linksnų

LIETUVIŲ TAUTINIŲ POBUVI

su tam tikrais priedais.

Ta proga, kviečiame visus lietuvius, minėtą dieną surasti laisvą valandėlę ir atsilankyti mūsų įdomiam rengime.

Laukiame atsilankant.

Vakaras įvyks St. Catherines priemiesty — Port Dalhouse, „Austin“ Hotel, pas p. Petrą Rudį—Radzevičių. Tramvajum važiuoti iš: kampas Geneva Str. — St. Paul Str., arba kampas St. Paul Str. — ir Jam Str.

K.L.T. ST. CATHERINES SK. VALDYBA.

KAMLOOP, B. C.

Paminėjo Vėlinių Dieną

Pakeliui į Prince Rupert miestą, mažoje geležinkelio stotelėje Kwinitsa, jau kuris laikas, kaip stovi extra gangas 22, kuriame dirba 17 lietuvių, atvykusių šiais metais iš Vokietijos geležinkelio darbams. Jų tarpe yra ir kun. A. Taraškevičius, dirbąs tą patį darbą. Reikia pastebėti, kad lietuviai, naujieji emigrantai, nors ir blogose sąlygose būdami ir pačius sunkiausias darbus dirbdami, nepalūžta nei fiziškai nei dvasiniai ir nepamiršta savo religinių tradicijų.

Š.m. lapkričio mėn. 2 d., vėlinių dieną, būdami toli nuo savo tėvynės ir negalėdami kiekvienas asmeniškai nueiti į kapus ir uždegti ant savo mirusio tėvo, motinos, brolio ar sesers kapo žvakę, juos prisi-

minė ir jų vėles pagerbė priėmiamiausiu būdu. Kun. A. Taraškevičius, A. Kenstavičius ir B. Radzevičius iniciatyva buvo nupintas vainikas, pritvirtintas prie trijų sunkių geležinkelio pabėgių ir su kryžiaus ženkle prisagstytomis uždegtomis žvakėmis paleistas šalia gango tekančios upės Skina pavandeniu.

Prieš įleidžiant vainiką į vandenį, kun. A. Taraškevičius pasakė trumpą pamokslą primindamas kenčiančią bolševikinį terorą tėvynėje ir kovotojus dėl jos laisvės partizanus. Po pamokslų buvo pasimelsta už mirusiųjų vėles ir vainikas paleistas į vandenį.

Apšviestas žvakių nakties tamsumoje, vainikas tolo nuo kranto, primindamas kiekvienam, kad „esi dulkė ir į dulkę pavirsi“.

Extragangininkas.

TIK IS KANADOS SIUNCIAMI GERIAUSI, SVIEZI MAISTO PRODUKTAI

PADEKIME BADAUJANCIAM TREMTINIUI

GERIAUSIAI JUMS PATARNAUS VALDŽIOJE REGISTRUOTA BENDROVĖ „HELP“

HELP priima maisto siuntinių užsakymus į visas Vakarų Europos valstybes, išsikiriant USSR kontroliuojamas.

HELP Patarnauja Kanados ir J. A. Valstijų žmonėms. Siuntiniai siunčiami greičiausiu Kanados pašto laiviniškystės keliu.

HELP pilnai garantuoja už siuntinio pristatymą adresatui; kiekvienam atveju persiunčia Tamstai pakvituotą orderį.

SIUSKITE LAISKA SU UZSAKYMU SIANDIEN:

(Pageidaujama, kad pavardės ir antrašai būtų parašyti aiškiai, drąsiai ir greitai. Už klaidingai paduotus antrašus HELP neatsakys.)

HELP Reg'd P.O. Box 777 Place D'Armes, MONTREAL 1, QUE., CANADA.

SIUNTINYS Nr. 1

Tik \$10.00

(su įpakavimu 20 svarų)

5 svarai kiaulinių TAUKŲ

2 svarai KAVOS (pupelių)

5 svarai CUKRAUS

2 svarai kenuotos MESOS

1 svaras GRIETINĖS

1 svaras RYZIŲ

1 svaras KAKAVOS.

SIUNTINYS Nr. 2

Tik \$6.00

(su įpakavimu 10 sv.)

4 sv. kiaul. TAUKŲ

1 sv. KAVOS pupelių

1 sv. MESOS

1 sv. CUKRAUS

1 sv. KAKAVOS

SIUNTINYS Nr. 3

Tik \$6

8 sv. kiaul. TAUKŲ

LITERATŪRA IR KULTŪRINIS GYVENIMAS

Vanda Ramūnienė.

Profesoriaus atgimimas

— Sesele, septintos palatos ligonį, Arminą Bronių, paruoškite operacijai.

Sesėlė Stasė, stovėjusi prie vaistų spintelės, staigiu judesiu atsiskuko. Šaltas drebulys perbėgo kūnu, išgirdus Arminą pavarde. Išgąsdintu žvilgsniu nulydėjo koridorium nureinančių profesorių. Susimąsčiusi prisiliejo prie sienos. Staiga griebė iš spintelės švirkštą, skubiai įbėgo į septintą palatą.

Ligonį žvilgsniai nukrypo į ją.

— Ligonis Arminas, — nežūrėdama jam į akis, — atnešiau jums adatėlę... Nebijokit, neskaudės, — skaudžiai virptelėjo jos gilus balsas.

— Jau, — vos pratarė Arminas, akys sužvilgo klausimu, išgąsčiu ir pasidavimu likimu.

Norėjo ką nors praturti, suraminti, bet žodžiai sustingo jos lūpose. Staigiais nerviškais judesiais sulėidusi vaistus, išbėgo iš palatos.

* * *

— Viskas paruošta, pone profesoriau, — pranešė asistentas.

Operacinis personalas dar kartą atydziai peržvelgė paruoštą operacijai ligonį.

— Pradėsim, — užsidedamas kaukę pratarė profesorius.

Mikliai žirklėmis perkirpęs galvos odą apnuogino kaulą. Pasigirdo sausas pūklelio šnirpštimas. Atidarius galvos kiaušą pasirodė kraujutas gyslelių razginy.

Jo rankos skalpelėmis vikriai narpliojo tarytum verpės jos pirštai susitraizgiusią, ploną siūlų giją.

Įtemptą operacinę tylą drumstė prislėgtas ligonio dejavimas. Pagaliau, pasirodė operacijos priežastis — juodai raudona išauga.

Susikaupę veidai sekė mažiau krustelėjimą.

Profesoriaus akių žvilgsnis šaltas kaip geležis. Vikrių mostu bandė atskirti baisiąją išaugą. Palietus skalpeliu smegenis, ligonis sudrebėjo.

Profesorius abejodamas atitraukė ranką. Galiausiai pasiryždamas atskyrė auglį.

Tarytum žaibo smūgis surpūtė ligonį. Viskas nutilo. Tylą perskrodė seselės Stasės aiktelėjimas.

— Miršta!

Asistuojantis daktaras skubiai griebė švirkštą su kofejinu.

— Nėbereikia... — pasigirdo nuvargęs profesorius balsas. Palinkęs pasitraukė nuo lavono, žvelgdamas į savo sukrvintas rankas mirusiojo krauju.

— Profesoriau, jūs nužudėte jį... jį... girdite, jį... mano sužadėtinį...

Profesorius, suklupęs operacinėje ant grindų, kėlė su glebusią seselę Stasę, suteršdamas jos baltą gobtuvą kruvinomis rankomis.

* * *

— Jūs nužudėte jį, — tarytum kas ausyse kuždėjo, — aeh, — numetė nebaigtą rūkyti cigaretę. — Aiškus pervargimas, esu reikalingas poilsio.

— Jūs nužudėte jį, — kanokino mintis pervargusio profesoriaus vaizduotė.

— Aš nekaltas, aš jo nenužudžiau... bet...

Protas kovojo su liguista vižija.

— O dangau, koks mokslas bejėgis, kai pamatai mirtį...

Mirtį, visą galinčią... O gal? Gal aš kaltas, gal galėjau jį išgelbėti?

Staiga mintys nuskrido toli į užsienio kliniką, kada jis buvo jaunas gydytojas tuo pačiu laiku pavasarį, kada visa žemė kvėpavo gyvybe. Tada visa aplinka giedojė gyventi! Tada asistavo demonstruojamai operacijai.

Tas senai išdiles pamirštas vaizdas jo akyse šiandien gyvas. Šaltai kryžiuojasi reflektorių spinduliai. Ledinėje šviesoje veidai lavono spalvos. Baisus įtempimas lydi rafinuotus, kiek nervingus žymaus chirurgo profesoriaus judesius.

Lakoniškuose, truputį patosu, suskambančiuose žodžiuose, girdisi nepaprastas savimi pasiikėjimas.

— ...Genialus B. metodas be ypatingo pavojaus operatyviai pasiekti gerų rezultatų, šiuose smegenų centrų srityse, kurių operavimas ankstyvaisiais metodais baigdavosi šimtaprocentiniai mirtimi... dėmesio, kolegos. Izoliuojant šitą kraujotaką, ypatingą dėmesį reikia kreipti į šio centro nervų mazgą. Mažiausias sužalojimas baigtųsi mirtimi...

Žodžius lydi atatinami veiksmai. Profesorius chirurgas truputį palinkęs prie atidarytos galvos, vikriai sukinėjo lancetą balta pilkoje masėje.

— ... Atskyrimas pagal mano patobulintą variantą, iš kairės gilyn, tik nepaliesi mazgo, pūvis į dešinę...

Ligonio krustelėjimas pertraukė žodžius. Lancetas, nors ir vikrios rankos valdomas, slystelėjo netaikomu taku, perkirsdamas vos įžiūrimą, draudžiamą paliesti nervų mazgą.

— Mirė, — nerūpestingai ištarė. — Viskas, sutvarkykite: Trumpas asistentams mestas įsakymas.

— Kaip... nejaugi? Juk tai beveik žmogžudystė?

Žmonių akyse siaubas, auditorijoje kapinių tylą.

Profesorius chirurgas ramiai mągojosi rankas.

— Malonėkite sutvarkyti, — pakartojo ramiai, lediniu balsu.

Šiurpus jaunatvėje išgyventas prisiminimas supurtė profesorių.

— Argi ir aš darau si automatišku skerdiku? Argi? Ar ir aš antrasis chirurgas profesorius be širdies, be žmoniškumo jausmo. Kur šventa idėja. O moksle, koks tu galingas ir kartu menkas. Tu daug duodi, bet kartu ir atimi. Kur tie pirmieji jaunojo gydytojo metai, kada stebi ligonį, seki jo mažiau judesį, tarytum atiduotum paskutinį savo kraują lašą ir, atrodo, kad dar mažai davei.

Profesorius statė klausimą po klausimo savo sąžinei, o vaizduotėje slinko padaryti per neapsižiūrėjimą netikslumai, lydimi karstų karstelių, ligoniai be kojų, be rankų.

Kiekvieną praslenkantį vaizduotės pacientą lydėjo snabždesys — pasivėlinta, neapsižiūrėta...

Telefono skambutis prikėlė profesorių iš sunkių minčių.

— Alio... Taip, daktare, aš pats klausau. Skubė operacija? Atydžiai ir skubiai paruoškite. Aš bėgu.

Blizganti ašara blizgėjo ant blakstienos plaukelio.

— Aš vėl žmogus... aš... aš jau galiu verkti... aš gydytojas ir žmogus...

STEIGIAMA KANADOS LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ DRAUGIJA

Šiaurės Amerikos Lietuvių Rašytojų Draugija, prieš kurią laiką pavedė žinomai Kanados rašytojai Marijai Aukštaitei įsteigti Lietuvių Rašytojų Draugiją Kanadoje.

Dėl susidariusių gyvenimo aplinkybių, gerb. rašytoja pirmininkavimo pareigas pavedė p. Jonui Nevardauskui.

Šiomis dienomis tuo reikalu įvyko pasitarimas, kuriame dalyvavo Montrealyje gyvenantys rašytojai ir iš Amerikos atvykęs žinomas spaudos darbuotojas — rašytojas Vyt. Širvydas.

Pasitarime nutarta š.m. gruodžio 11-12 d. sušaukti Kanadoje gyvenančių rašytojų suvažiavimą, kuriame bus išrinkta Draugijos valdyba ir nustatytas tolimesnis veikimas.

Draugijos valdybos veikimo būstinė — Montrealyje.

Rašytojų suvažiavimo vieta ir data bus paskelbta vėliau.

NOBELIO PREMIJOS LAIMETOJAS

T. S. Eliot, poetas ir kritikas, laimėjęs Nobelio literatūros premiją 1948 m. Jis yra 60 m. amžiaus, gimęs St. Louis, dabar britų pilietis. Žinomiausios jo poemos yra "Waste land", "Ash Wednesday" ir "Prufrock". Premija \$44.000 sumoje jam bus įteikta Stockholm, š.m. gruodžio 10 d.

KAS SKAITO

"NEPR. LIETUVĄ" — REMIA LIETUVOS LAISVES KOVĄ!

Sukūrusius naują šeimos židinį, veikliuosius savo bendradarbius

p-lę JANINĄ VIENOŽINSKAITE

ir

p. JONĄ ADAMONĮ

širdingai sveikiname ir linkime laimingo gyvenimo.

Kanados Lietuvių Centro Taryba.

Ponui ADAMONIUI JONUI ir p-lei VIENOŽINSKAITEI JANINAI

sukūrusiems lietuvišką šeimą tremtyje, linkime saulėtų dienų.

K.L.T. Val d'Or Skyriaus Valdyba.

Panelei JANINAI VIENOŽINSKAITEI

ir

ponui JONUI ADAMONIUI,

sukūrusiems lietuvišką šeimą, linkime daug asmeninės laimės.

"Nepriklausoma Lietuva".

Prietelių JONĄ ADAMONĮ su p-le JANINĄ VIENOŽINSKAITE sukūrusių šeimos židinį sveikina ir linki skaidraus gyvenimo

Julius Dalius.

Atvyko artistes i Winnipegą

KAUNO VALST. DRAMOS TEATRO ARTISTĖS E. DAUGVIETYTĖ, B. PUKELEVIČIŪTĖ IR BALERINA W. RADZEVIČIŪTĖ WINNIPEG E

Po visos eilės inžinierių, ekonomistų, teisininkų, daktarų, žurnalistų, amatininkų, studentų, tarnautojų ir darbininkų išlipimo į Kanados aukso ir meškų žemę, paskutiniu laiku pradėjo rodytis pirmosios Kauno valstybinės operos, dramos ir baleto kregždės. Neseniai Kanados lietuviškoje spaudoje nuskambėjo žinia, kad operos solistė F. Radzevičiūtė, po neįprasto tarnaitės dienos darbo, tam tikromis progomis savo šeiminkės lydimu, pasekmingai dainuoja Kanados scenoje.

O štai prieš kelias dienas Winnipegos lietuvių tarpe pasisklido sensacinga žinia, kad naujai atvykusiam iš Europos DP transporte yra keletas buv. Kauno valst. dramos teatro artistų, kurios pasilieka Winnipegą. Šis gandas ėjo iš lūpų į lūpas, tačiau niekaip nebuvo galima susigaudyti, kiek jų ištikrųjų yra ir kokios, nes nei vienas tikrai nežinojo. Reikalo išaiškinimui ir publikos smalsumui nuraminti, kreipiuosi į p. A. Matulevičių su nuolankiu prašymu savo motorizuota priemone permesiti mane į Švento Bonifacio satoriją, kuri randasi 6 mylių atstume nuo Winnipegos centro ir kuriame būk tai esą koncentruojamos naujosios ateivės.

Pasakyta — padaryta. Mes su Antanu atsiduriame sanatorijos vestibulyje, kur sutikę pirmosios laidos "virštarnybne" atstovę p. Stefanią Wagnaitę, lenkdami galvas šventųjų stovyklų papėdėje, prašome suvesti mus į "akistatą" su "fuksėmis". Ilgai laukti nereikėjo. Pirmiausia "atgabėnamos" dvi "fuksiukės" iš apatinio aukšto, kurios kaip vėliau paaiškėjo, buvo Albina Grajauskaitė, Ingolstadto stovyklos atstovė ir Sadauskaitė. Dar nespėjus mums nei paviršutiniškai susipažinti su pirmosiomis, kaip nelauktai greitai prieš mūsų akis išdygsta keturios naujos, kurios spaudamos dešinė, aiškiai suprantamai su linksmomis šypsenaomis taria: Daugvietytė Elena, Pukelevičiūtė Birutė, Maksvytienė Stefanija, Trakimienė Teodozija.

Jos nors ir po ilgos ir varginančios jūros ir 2.000 mylių

sausumos kelionės ir po pirmos dienos darbo Kanadoje, visos linksmos, grakščios ir šnekios, tartum gimnazistės pertraukos metu. Jos jau spėjo aplankyti Winnipegą didžiulios prekybos namus, na ir, žinoma, išleisti iki paskutinio cento gautus po 5 dolerius avanso. Jos visos stebisi, kaip gali būti parsaulyje toks nelygumas, čia girdi visko pilna, stačiai lūžta ir net genda, o tuo tarpu Vokietijoje žmonės ne tik, kad iš daiktų nieko negauna, bet ir dėl maisto badauja.

Paklaustos, kaip patinka Kanada, visos veik venbalsiai pareiškė, kad nemačiusios tokios Kanados, kokią įsivaizdavusios, o tik uolas ir krūmus ir mažas trobeles, prie kurių tačiau daugumoje stovėjusios liususinės mašinos.

P. Elena Daugvietytė, nors pradėjusi naują karjerą nuo "domestie" titulo, buvo pilname savo artistiniame charakteryje su humoru, sąmojom ir nuotaika. Ji nepalaujamai "kankino" mano prietelių Antaną, kaip "seną" kanadijoną su kaltinimais dėl Kanados kultūrinio atsilikimo ir visiško sumaterialėjimo, kur dilerizmas išstūmė idealizmą ir dvasinį gyvenimą. P. Birutė Pukelevičiūtė kiek santūresnė ir lyg kažkuo susirūpinusi, tačiau užkalbinta gyvai atsakinėja ir diskutuoja.

Jos su smalsumu klausinėjo, kur yra tie Kanados miškai, kurių kirsti atvažiuoja likimo draugai, nes per 2.000 mylių kelionės nuo Halifaxo nusto iki Winnipegos jos nemačiusios nei vieno miško, kuriam būtų reikalingi geros sveikatos su kirviu ir pūkle vyrai. Juk tai tik krūmai rankos storumo, kuriuos mes moterys galime išlaužyti.

Prieš baigiant pasikalbėjimą, jos pastebėjo, kad su jomis kartu yra atvykusios ir apsistojusios Winnipegą privačiuose namuose, kaip "domestie" sekančios likimo draugės: Kevalaitytė, Grabytė Eug., Borkertaitė Marija, Borkertaitė Teresė, Baukienė Viktorija, Jakubėnaitė ir buv. Kauno valst. baleto šokėja—balerina Radzevičiūtė Wilhelmina.

Winnipegos lietuvių kolonija džiaugsmingai sveikina naujas ateives ir nuoširdžiai linki joms sėkmingo įsikūrimo naujoje žemėje, įsijungiant į (Winnipegos lietuvių kultūrinį gyvenimą.

Laikykites Montrealas ir Torontas: rimtu varžovu dėl pirmos ar antros vietos tampa Winnipegas.

Jurgis Januška.

FILATELISTAMS

Naujas Pabaltijo pašto ženklų katalogas virš 200 psl., Lietuva, Klaipėda, Estija, Latvija siunčiamas už 10 pašto atsakymo kuponų.

J. Liubinskas, v. Richthofen Str. 34, Augsburg, Germany.

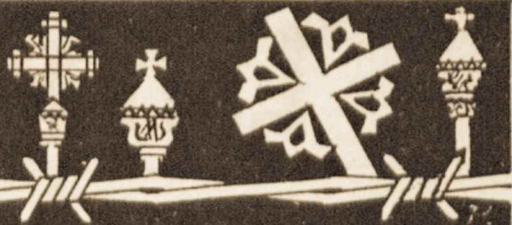
Pranešu visoms savo pažįstamoms bei pašįstamiems, ypač buv. šeimfeldečiams, kad esu atvykusi į Kanadą ir dabartinis mano adresas yra šis: Maria Mykolaitis, c.o. Ken Davie, RR 1, New Westminster, B. C.

SURASK NORS VIENĄ naują skaitytoją, padėsi padvigubinti "NL" prenumeratorių skaičių!

IŠ PAVERGOTOS TĖVYNĖS

Žinios iš Lietuvos

(Tąsa iš Nr. 20)

Vedybų skaičius sumažėjęs, nes sumažėjęs vyrų skaičius, netikra padėtis. Sumažėjęs dėl to ir prieauglis.

Apskaičiuota, kad 1946 m. prieauglis teisingai padengti mūstolius (išvežtuosius ar natūraliai mirusius). Gyventojų visoje Lietuvoje dabar apie 2.500.000. Pomeranijoje, Meklemburge ir kitose Vokietijos dalyse atkirsti tremtiniai Lietuvoje nepasirodė.

Moralinės sąlygos

bet kokiai tautos gyvenimo pažangai yra dingusios. Šias sąlygas gerai atvaizduoja mieste vakaras. Vakare visur namuose durys ir langai uždarinėjami užbarikaduojami. Žmonės įsibauginę užplūdusiu Rusijos banga vadinamų „černa koška“ gaujų. Vakare prie durų iš lauko pusės ima kniaukti katė. Atidarius duris, keli banditai čumpa už gerklės, įsiveržia į butą ir išplėšia visa, kas jiems patinka.

Dabar tokis triukas žmonių jau negali apgauti. Bet vakare sutemus gatvės tustėja. Kas gatvę slenka — tai arba sargybiniai arba partizanai, apilanką miestą, ar plėšikai. Iš teatro ar kino grįžtantieji susimeta būriais, kad pakelini nebūtų išrengti ir apiplėšti. Vieną vakarą kaž kuris teatralas grįžo vienas iš spektaklio. Žemaitės ir Višinskio gatvių kampe jį sustabdė automatu ginkluotas pareigūnas ir įsakė „rasdievatsia“ (išsirengti).

Užpultasis nusivilkio apsiaustą ir padėjo ant žemės. Į klausimą ar užteks, pareigūnas ragino nusivilkti ir švarką. Neužteko ir švarko, kurį užpultasis padėjo ant žemės kitą pusę. Besiaunant kėlnes, pasigirdo kažkieno žingsniai. Pareigūnas įsakė skubinti, o pats užsimetė automata ant pečių ir čiuo nuo žemės apsiaustą ir švarką. Kai jis lenkėsi, užpultasis čiuo automata ir kita ranka stipriai smogė užpuoliku. Padėtis netikėtai pasikeitė. Užpuolikas laikė rankas aukštyje iškeltas, o užpultasis be švarko ir be kėlnių, bet su automatu. Sitokioje padėtyje užpultasis nusivirė užpuolika į trečią nuovadą. Budėtojas nustebęs priėmė atvartąjį ir uždare jį į dūbą, o užpuoliamą grąžino drabužius.

Kai užpultasis paprašė pasakyti užpuoliko pavardę ir kitas personalijas, budėtojas nuramino:

— Draugas savo pilietinę pareigą atlikai ir gali keliauti namo, o jau toliau mes tvarkysim šitą reikalą.

Po kelių dienų užpultasis vėl nuvyko į tą pačią nuovadą ir pamatė išsižioję — čia budėjo tas pats, kurį jis buvo čia atvaręs kaip plėšiką.

Tokie nakties didvyriai daugiausia yra sovietų kariai ir administracijos pareigūnai. Bet jie ir dieną pasmarkauja prie didžiųjų universitetų rūmų Kaune sustatydamo studentai dviračius, ir nuolat dingdavo dviratis tai vienam, tai kitam. Pradėjo sekti ir susekė: priešais kitoj Gedimino

no gatvės pusėj (Polovinsko namuose) yra MVD įstaiga, ir jos pareigūnai pasifindavo studentų dviračius „pasivaržinėti“. Kitu sykiu įstaigos pareigūnas atvykęs į kitą įstaigą ir atlikęs reikalus, nerado savo dviračio: ir nuvyko pranešti apie tai milicijos viršininkui. Tasa jį nuramino: žinok, drauge, kad mes turim svarbesnių reikalų. Galia, drauge, užtikrinti, kad diviratis nepranyks iš Sovietų Sąjungos ribų. O ar juo varžinėsi draugas, ar kas kitas — ar mums ne vistik.

Pridėkim dar, visų pergyvenama nežinia, kada kuris bus suimtas ir išsiųstas.

Nuo to jausmo nėra laisvas nė vienas. „Laisvė nuo baimės“, apie kurią kalbama keturiose laisvėse, Lietuvoje yra fikcija. 1946 m. buvo suimtas net Kauno miesto ir apskrities partijos komitetas už buržuazinį nacionalistinių interesų rėmimą: jie buvo įteikę memorandumą, kad Lietuvoje bolševikinimo metodai reikia keisti ir prie lietuvių eiti respektuojant jų tautinį individualumą. Sniečkus juos viešai pasmerkė. Ir visi buvo išvežti į Rusiją.

Susirenka dalininkai, apžiūrėja naują paveikslą, kuriame vaizduojama rugiapūtė, ir vienas susimąstęs pastebė:

— O kas šiame paveiksle yra tarybiško? Ką tu pasakysi, kai tavę paklaus?

Nejaukiai visi susimąstė.

Jau žinau, — pertraukė autorius, — pasakysiu, kad rugių kirtėjai... matai, jie dainuoja, taigi pasakysiu, kad jie dainuoja tarybinę dainą...

O vienoje iškilnėje Kaune jau išilinksmius, direktorius pradėjo kalbą apie ištikimybės partijai ir Stalinui, bet partijos centro komiteto narys Preikšas kalbėtoją nutraukė:

— Neplepėk, žinom mes, kad jūs velnią galvojat. Bet spjaut mum į tai. Jūs vergaujat mum ir toliau vergausit, nors ir velnią savy nešiojat...

Kokios kaime nuotaikos, galima spręsti iš to, kad nėra šeimos, kuri ko nors negedėtų. Išnyko vakaruškos, pasilinksmimai; nebeskamba ir subatvakariškos dainos. Tyliai prisilėgtai skamba naujos partizanų dainos.

Partizanai

Pasipriešinimas vergijai aktyviai prasiveržė partizanų sąjudžiu. MVD oficialiai buvo pranešęs, kad partizanų buvo 40.000, bet jau 12.000 esą sunaikinta.

Šitie skaičiai ištikrųjų nėra padidinti. Vienaime tik valsčiuje yra žuvę 240 vyrų.

Kova yra žūtbūtinė. Mus pasiekusios yra fotografijos, iš kurių matyti, kaip enkavedistai stengiasi išniekinti lietuvių partizanų kūnus, kaip terorizuoja kitus šeimos narius. Kada partizanas A. buvo kulkosvaidžiu nušautas, jo senelį tėvą attempė prie laono, paklupdė ir privertė iškisti ranką į sūnaus žaizdą prikašiodami, kokį banditą jis išauginęs. Moralinio teroro ir fizinio varginimo suimtas tėvas neatlaikė ir taip pat mirė. Tūkstančiai tokių pavyzdžių.

Kad namiškiam nebūtų at-

sakomybės, partizanai yra išsižadėję visų ryšių su legaliai gyvenančių pasauliu. Jie „neturi“ nei tėvų, nei giminų. Kad liktų neatpažinti, sužeisti ar apsupti ir negalėdami pasitraukti, jie susisprogdina. Mums pažįstamas faktas, kada MVD apsupo vieną partizanų bunkerį, iš kurio nebuvo jokio išėjimo. Enkavedistai negalėdami į bunkerį įeiti, iš lauko granatom sprogdino bunkerio žemes. Kada buvo pramušta skyklė, aplinkiniai žmonės išgirdo sklindančius iš bunkerio giesmės garsus ir paskui juos nutraukė didžiulis trenksmas — visi 8 bunkerįje buvę partizanai susisprogdino.

Taip yra susisprogdinę apie 8.000 partizanų.

MVD yra įkurdinusi kiekviename valsčiuje dalinius po 30-40 žmonių partizanų naikinti. Jie turi įsitaikę bunkerius, kad partizanai neužpultų. Sėlavote tokių bunkerį buvo aptvėrę dviem eilėmis vielų ir tarp jų paleidę šunį. To nepaisant bunkeris išlėkė į orą.

Emvedistam duotas įsakymas pastebėti partizanų nepaleisti iš akių ir juos sunaikinti. Kitaip dalinio viršininkas atsako savo galva. Mnes kaime pastebėjus partizanus emvedistai sekė ir jiems sunaikinti pasitelkė iš apskrities miesto. Šešis vyrus apsupo keli šimtai. Mūriniam tvarte įsitvirtinę 6 partizanai gynėsi visą dieną. Kai išbaigė šovinius, gyvi bebuvo tik trys. Tada gyvieji prasiveržė iš savo „tvirtovės“, prišliaužė prie artimiausių nukautų rusų, paėmė jų ginklus ir toliau gynėsi, iki granatom buvo visi išžudyti. Tose kautynėse žuvo Prienų MVD viršininkas ir per 60 rusų.

Marijampolėje labai smarkavo vietinė administracija. Vienos tarnautojos sužieduotuvėse, kuriose dalyvavo ir minėtos administracijos viršūnės — apskrities komiteto pirmininkas, tardytojas, vadinamas stalo viršininkas, komjaunuolių aktyvo pirmininkė ir kiti, vienas partizanas sulikvidavo visus, išskyrus muzikantą. 1947 m. tokių teroristinių veiksmų buvo pačiame Kaune.

Iedalas, kurio vardan partizanai savo gyvybę aukoja, yra laisvė. Uždaviniai, kuriuos jie vykdo, tik iš dalies gali būti suminėti. Jie kovoja prieš kolektyvizaciją, prieš kolonizaciją, dešifruoja ir naikina MVD ir MGB šnipų tinklą, sudrausmina pataikūnus, apsaugoja gyventojus nuo plėšimų ir vagysčių, ar tai plėšikautų sovietų kariai, ar istrebiteliai ar paprasti plėšikai, išaugę iš bezprizornikų.

O tokių atsiranda. Ypačiai pradžioje, kada partizaninis judėjimas dar buvo chaotiškas, buvo atsiradę ginkluotų plėšikų gaujų. Ilgai partizanai turėjo vargo, iki jas susekė ir sulikvidavo. Panemunės valsčiuje vieną ūkininką užpuolė trys raudonarmiečiai, norėdami pasiplėsti. Laiku pastebėję partizanai juos nuginklavo, aptvarkė, uždare į rūšį ir įsakė pranešti milicijai, kad plėšikai sugauti ir uždaryti. Kada rytą milicija atvyko, pasiryžusi plėšikus aptvarkyti, iš rusijos buvo išleisti ir dienos šviesoj pažinti raudonarmiečiai, vienas net majoras.

Partizanai yra atlikę ir po-

litinių uždavinių. Kada Lietuvoje pačių sovietų informacijom balsavimuose dalyvavo mažiausias procentas iš visų sovietinių respublikų — tai čia partizanų nuopelnas; jie aktyviai išjungė į rinkimų eigą ir savo pėdsakus aiškiai paliko. Lygiai jų dėka nepasisekė nei peteija su padėka Stalinui už Lietuvos išlaisvinimą; jų dėka suįra raudonosios gurguolės ar panašios prievartinės demonstracijos.

Lietuvos partizanai tai vienintelis toks kietas pasipriešinimo branduolys visoje okupuotų kraštų juostoje.

Kaip vokiečių okupacijos metu Lietuva buvo vienintelė šalia Lenkijos, kuri pasipriešino SS legiono organizavimui, taip ji dabar vienintelė, kurioje partizaninis judėjimas yra virtęs atkaklaus pasipriešinimo prieš bolševikinę nugarkaulių. Čia net ir Lenkija supasavo, nuo 1947 m. netekusi centralizuotos rezistencijos.

Tai yra grynai tautinis pasipriešinimas.

Kai kuriuose šveicarų ir net amerikiečių laikraščiuose pranešimai, kad Lietuvos partizanai savo ideologu laiko Rozenbergą, kad oficialioji jų kalba — vokiečių, kad vokiečiai kariai jiems vadovauja, kad net kažkieno svetimi lėktuvai jiems ginklus meta, — visos tos žinios yra sovietinių šaltinių padaras. Pasipriešinimas sovietam varomas lietuvišku krauju ir gyvybėmis. Lietuvos partizanai galėtų atvirai ir nuoširdžiai pasakyti visiem Vakaram: su bolševizmu viską naikinančia banga, srūvančia į Vakarus, mes stojame kovoti be atodairos, kai jūs su bolševikais bučiatvėte ir kai nuo bolševikų pavėgusius išdavinėjot jų tortūrom; savo kraują ir gyvybę aukojam ne tik dėl savo tautos laisvės, kada jūs dėl tautų laisvės tik šūkius lafdote ir bolševizmo potvynį, kuris jau ima jus gąsdinti, norite užpilti tik pinigų sauja...

(Elton Biuletėnis).

ŽYMIJI TARYBŲ LIETUVOS PAREIGŪNAI

Tarybų Lietuvą šiuo metu valdo: Gedvilas — min. pirm., Pissarovas — vice pirm., Sokolovas — II-as vice pirm., Majevs — III-as vice pirm., Pupeikis — sekret., K. Andriaitis — maisto pram. min., S. Škodinas — viet. pram. min., J. Stimburys — soc. aprūpinimo min., A. Zapyškinas — žuvų pram. min., V. Vildžiūnas — žemės ūkio min., Sviesčiovas — komunalinio ūkio min., S. Banaitis — sveikatos aps. min., D. Jafimovas — valstybės saugumo min., V. Alekmavičius — techninių kult. min., Ivaškevičius — prekybos min., J. Žiugžda — švietimo min., V. Augustinaitis — gyvulininkystės min., M. Liubimecovas — statybinių medžiagų min., J. Čyras — mėsos ir pieno pram. min., Teodinas — industr. min., A. Drobnys — finansų min., Ponemariovas — miškų pram. min., Laurinaitis — tautos mait. min., Ratomskis — užsienių reikalų min., Bartaštūnas — vidaus reik. min., Šumauskas — valst. plano kom. pirm., Sniečkus — LKP sekret. Na, žinoma, ir J. Paleckis.

Vyriausias iš jų yra Ščerbakovas — kom. partijos patikėtinis Lietuvos reikalams.

Kalėdiniai siuntiniai

Pasirinkimas Europai

Kaina: \$14.60 visoms Vokietijos zon, Austrijai ir Prancūzijai.

TURINYS: virš 27 svarų žemiau nurodyto maisto.

PRISTATYMAS: užsakymai Kalėdoms turi būti gauti ne vėliau lapkričio mėnesio 27 dienos.

INFORMACIJA: prisiųskite gavėjo vardą ir adresą. SAFE pati praneš jam apie siuntinį ir pakvitus jums jūsų užsakymą

Turiny:

Svoris:

1 dėžė baltų kalėdinių žvakių	8.8 oz.
8 žvakių laikytuvai	3½ oz.
1 dėžutė lukro	0.7 oz.
1 dėžė bičių medaus	1 sv. 1 oz.
1 dėžė marmelado	2 sv. 3 oz.
1 dėžė kakao	1 sv. 1 oz.
Kvietinių miltų	4 sv. 6 oz.
Cukraus	3 sv. 4½ oz.
2 dėžutės kondensuoto pieno	2 sv. 3 oz.
Riešutų sviesto	1 sv. 1 oz.
Migdolų	8.4/5 oz.
Vaisių	8.4/5 oz.
Prieskonių	3½ oz.
Džiovintų kiaušinių	3½ oz.
Pietūs „Roco“ susideda iš 1 dėž. mėsos ir 1 dėž. baltų pupelių	1.3/4 sv.
1 dėžutė jautienos mėsos	12 oz.
1 dėžutė dešrų	12½ oz.
Geriausio daniško margarino	1 sv. 1 oz.
Ryžių	1 sv. 1 oz.
Makaronų	1 sv.
1 dėžutė sardinkų alyvoje	4 1/5 oz.
Nedegintos kavos	1 sv. 1 oz.
Isomalto	2.1 oz.
Sokolado plytelėmis	10½ oz.
1 dėž. grietininio sūrio	8 oz.
1 „Caritas“ kalendorius	3½ oz.

Nelauk — užsakyk tuojau. Prašome aiškiai užrašyti abu adresus: gavėjo ir užsakytojo. Rašykite mums angliškai ar vokiškai

„SAFE“ Montreal Branch

1410 Stanley Street, Room 903, Tel. HA.4276, Montreal, P. Q

PADĖKOS

PADĖKA

1948 m. spalio mėn. 29 d. Kanados Lietuvių Centro Taryba gavo iš Toronto K.L.T. skyriaus \$50, už kuriuos širdingai dėkojame.

Kanados Lietuvių Centro Taryba.

PADEKA KANADOS LIETUVIŲ SAJUNGAI

Kaip šaltą rudens naktį paklydęs našlaitis ieško žiburėlio, ieško globos, bei šiltos pastogės, taip ir mes benamiai, žiauraus likimo išvyti iš gimtosios žemės ir nešdami sunkią tremties našta, ieškome tokių žiburėlių. O tais žiburėliais esate Jūs, brangūs užjūrio broliai.

Jei mes tremtiniai išliksime gyvi ir išmušus Lietuvos laisvės valandai galėsime grįžti, kad Jai pašvesti visas savo jėgas, tai tik Jūsų nenuilstamo darbo dėka. Jei ne Jūs, Gerieji mūsų broliai, užuojauta ir pagalba, mes neišlaikytume, nes tremties kančios neapsakomos — sunkios. Jūsų dvasinė ir medžiaginė parama mums benamiams, atgimusios Lietu-

vos storijsioje aukso raidėmis bus įrašyta. Jūs aukojate brangų savo laiką, Jūs nesigailėdami savo sveikatos dirbate, Jūs atiduodate dažnai gal ir sunkiai uždirbtą paskutinį dolerį, kad pagelbėti skurdo kančias tremtyje vargančiam broliui. Garbė Jums!

Mes visą tai suprantame, įvertiname ir dažnai taip mums būti našta. Mes kenčiame, mes badaujame, o Tėvynės ilgesys visada su mumis, bet vistiek mes tikime, kad ateis diena ir pasaulio valdovai tars teisybės žodį ir mūsų brangios Tėvynės vardu. Tada mes savo darbu stengsimės atsilyginti už Jūsų darbą, rūpestį ir globą.

Aš nerandu žodžių tai nuoširdžiai padėkai Jums, Gerieji Broliai, Kanados Liet. Sąjungos Nariai ir Rėmėjai už Jūsų darbą, už širdį ir tą paramą, kuri nesykį tremties skurdą palengvina. Taip pat lietuviškai siuntinių persiuntimo bendrovei "HELP" Reg'd už taip rūpestingai parinktą siuntinio turinį ir tvarkingą persiuntimą priklauso didelė pa-

dėka.

Visi mūsų užjūrio broliai priimkite mūsų tremtinių didžiausią lietuvišką Ačiū. — Ačiū! Ačiū!

N. Rauchienė.

PADĖKA

Ponams P. J. Juškevičiams, gyv. 2576 Sheppard Str. ir p. Ivaškevičiams, gyv. Marie Anne Str. 361, Montreal, už malonų aprūpinimą butais, pinigais bei gerais patarimais, mums atvykus iš Vokietijos, ir už jautrų mūsų, kaip tremtinių, padėtis supratimą, reiškiamame nuoširdžiausią padėką ir liekame neužmirštamai dėkingi.

Kalpokas ir Gražys.

PADĖKA

Reiškiu savo giliausią padėką A. Kuolui, A. Pilvinui, V. Markoniui, J. Mežiui ir Steponavičiui, o ypatingai R. Malviui už man suteiktus patarnavimus ir slaugymą, kai buvau susižeidęs darbe.

J. Venckus.

PADĖKA

Ponui Barisai Romualdai ir žmonai, neseniai atvykusiems į Kanadą ir suteikusiems mano žmonai ligoninėje taip reikalingą paramą, nuoširdžiausiai dėkojame.

Taip pat nuoširdžiausiai dėkojame už gausią paramą p.p. Apolionijai ir Kazimierui Ambrasams, kurie vos kelintas mėnuo būdami Kanadoje ir ten sunkiai dirbdami, randa galimybę mus varge esančius sušelpiti. Linkėdami savo prieteliams kuo geriausios kloties ir sveikatos, prašome Viešpatį, kad Jis laikytų juos savo aktyvaus ir laimingo visus jų žingsnius.

Visada Jums dėkingi

Ramutė, Teresė ir Pranas Juodkai.

PADĖKOS ŽODIS

Vanessa Lapkričio 7 d., mūsų namuose, mums buvo surengtos pagerbimo vaišės (surprise party). Be skanių vaišių, dainų ir muzikos, mes buvome apdovanoti gražiomis ir vertingomis dovanomis.

Dėkojame visiems prisidėjusiems ir atsilankiusiems, o ypač šio pokylio vadovėms p. Dadurkienei ir p. Šimutienei.

Visiems tariame dar kartą širdingą lietuvišką ačiū.

Teresė ir Juozas Astrauskai.

PAIEŠKOJIMAI

— Žilinskas Jonas, kilęs iš Vadonių km., Šimonių v., Panevėžio apskr. Į Kanadą atvažiavęs apie 1928-9 m. Ieško: Antanas Lapienis, 196 Van Horne Str., Sudbury, Ont.

— Stanionis Kazys, Varlėnų km., Taujėnų v., Panevėžio apskr. Išvykęs 1927 m. Ieško: Usonis Mikas, IWAEC E Lovant Chichester sk. England.

— Plitninkas Pranas, kilęs iš Seinų apskr., Kučiūnų v., Pazapsų km. Ieško: Ivanauskas Adomas, Railway Hostel, Peterborough, South Australia.

— Pusbroliai Evaldas Gudaitis ir Leo Gudaitis. Abu gimę Tauragės Naumiestyje ir išvykę į Kanadą prieš 20 ar 24 m. Ieško: Kremeris Karolis, gim. 1885 m., Tauragės Naumiestyje, dabartinis metu gyvenantis (13a) Bamberg, Baltic DP Camp, Area 3, Unit 6, Germany, US Zone.

— Smilgis Aleksas, 51 m. amž., kilęs iš Viekšnių v., Mažeikių apskr. Ieško: Ona Šarkienė—Smilgytė, Chester Royal Infirmary, Cheshire, England.

— Kalendra Vytas, gim. apytikriai 1895 m., kil. iš Klaikų km., Skuodo v., Kretingos apskr., išvykęs Kanadon 1924-27 m. Kiek vėliau Kanadon išvykusi jo sesuo Kazimiera Kalendraitė. Ieško: Mikelis Berkis (latv.) gyv. HEPC Camp 1, Eagle Lake, Ont.

— Stasiūnas Karolis ir Marija Stasiūnaitė, kilę iš Ukmergės apskr., Balninkų km., atvykę į Kanadą prieš karą. Ieško: Stanislava Piprienė, Seeprospect DP Camp Bl. 3 (24b) Flensburg, Post Gluecksburg, Germany, British Zone.

— Stulgis Vincas, kilęs iš Taurakių km., Gruzdžių v., Šiaulių apskr. Ieško jo brolis

gyv. Argentinoje. Kreiptis: Stasys Motuzas, (20b) Oker Hartz Litauisches Lager "Kaukas" Brit. Zone Germany.

— Pusbrolis Stulgys Jonas, kilęs iš Kemjonių km., Salako v., Zarasų apskr. Atvykęs Kanadon 1929 m. Ieško: Jonas Stulgys, St. Catharine Imperial Iron Corporation Ltd., St. Catharine, Ont.

— Karalius Bronius, iš Kaurno, dirbęs Kanados miškuose.

— Aleksandravičiūtė Jadvyga, gim. Dauguose, atvykusi 1948 m. liepos mėn. 18 d. į New Yorką, paskui persikėlusi į Kanadą. Ieško: Jokūbas Jankauskas, 522 Grafton Str., Worcester, Mass., USA.

— Motūza Juozas, gim. Gelčių km., Balbieriškio v., Marijampolės apskr., anksčiau gyvenęs Montreale mieste. Ieško: Ignas Mardosas, gim. 1912 m., Verebiejų km., Simno v., Alytaus apskr., gyvenantis (16) Kassel-Oberzw., Hessen, DP Camp Mattenberg, Forty Second Str. 10, Germany, US Zone.

— Januška Vytas, Kuolas Aloyzas, Banys Alfonsas ir Kaulius Juozas. Ieško: Ramončiūskas Stasys, San Antonio Gold Mines Ltd., Bisset, Man.

— Milys Feliksas, kilęs iš Butiškių km. ir Tarvydas (vardas nežinomas), kilęs iš Linksnų km., abu Užpalių v., Utenos apskr. Išvykę į Kanadą 1926-30 metų laikotarpyje. Ieško: Juozas Kavolėlis iš Tarleikių km., Užpalių v., Utenos apskr. Sužinoti per Antaną Rutkevičių, gyv. Perron, Que.

— Zakarevičius Antanas, išvykęs iš Lietuvos apie 1928 m., gim. Mockavos km., Būdviečio v., Seinų apskr. Ieško: Radžiūnas Alb., c.o. Mr. Bell, HEPC Camp, Whitney, Ont.

VISIEMS LIETUVIAMS GERAI ZINOMAS

LAI DOTUVIU

DIREKTORIUS

J. H. BENOIT

Funeral Director

NELAIMIŲ ATVEJŲ VISADA PASIRUOSES PADETI

2102 FULLUM ST.

AMherst 0694

Jei Jums reikalingas elektrinis darbas šaukite

Virball Electric, Reg'd

TEL. DO. 3655

Lietuvis Elektros Kontraktorius

Darbas garantuotas — Greitas patarnavimas

Visokios rūšies elektros įtaisymas, bei pataisymas

Laikant pardavimui visokius elektrinius reikmenis

Savininkas: STASYS VIRBALAS, TEL. DO. 3655

816 Jean Talon, W. Montreal

Neuzmirsk Padėti Tremtiniui!

AID OVERSEAS, INC., 4851 S. ASHLAND AVE., CHICAGO 9, III.

AID OVERSEAS, INC. siunčia maisto siuntinius į visas 4 Vokietijos zonas ir kitus Europos kraštus, išskyrus SSSR. Siuntiniai yra pilnai apdrausti nuo dingimų. Jei adresatas nesurandamas, pinigai grąžinami siuntėjui. Pristatymas trunka tarp 12-18 dienų, žiūrint į kur siuntinys eina. Siųsdami čekį ar pinigų orderį AIŠKIAI PARAŠYKITE SAVO IR GAVĖJO ADRESĄ, PAKIETŲ NUMERIUS IR JŲ KAINAS. AID OVERSEAS, INC. maisto siuntiniai pakuojami Europos sandėliuose, o užsakymai iš Chicago siunčia mi AIR MAIL-SPECIAL DELIVERY. Maisto paruošimas yra agrikultūros ir sveikatos departamentų priežiūroje. Pavieniams asmenims ir organizacijoms, užsakant iš karto didesnę siuntinių skaičių, duodama nuolaida.

SIUNTINYS Nr. 1—\$7.60
2 sv. 3 ozs. kiaulinių taukų
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. salami dešros
2 sv. (be 2 ozs.) ken. bekono
1 sv. 2 ozs. margarino

SIUNTINYS Nr. 2—\$7.20
2 sv. 3 ozs. kiaulinių taukų
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. 3 ozs. margarino
2 sv. (be 2 ozs.) ken. bekono
1 sv. kiaulienos mėsos

SIUNTINYS Nr. 3—\$7.20
4 sv. rūkytų lašinių
2 sv. 3 ozs. kiaulinių taukų
2 sv. 3 ozs. margarino
1 sv. kiaulienos mėsos

SIUNTINYS Nr. 4—\$7.10
2 sv. 3 ozs. kiaulinių taukų
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. degintų kavos

1 sv. 2 ozs. margarino
1 sv. 1 ozs. šokolado
2 gabalai tualetinio muilo
14 ozs. (1 dėž.) kond. pieno

SIUNTINYS Nr. 5—\$5.50
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. presuoto marmelado
2 sv. degintų kavos
2 sv. 3 ozs. cukraus
1 sv. 2 ozs. margarino

SIUNTINYS Nr. 6—\$2.80
8 sv. 13 ozs. cukraus

SIUNTINYS Nr. 7—\$7.20
3 sv. rūkytų lašinių
2 sv. 3 ozs. kiaulinių taukų
2 sv. 3 ozs. margarino
2 sv. (be 2 ozs.) ken. bekono

SIUNTINYS Nr. 8—\$2.95
5 sv. kvietinių miltų
4 sv. 7 ozs. cukraus

SIUNTINYS Nr. 9—\$4.95
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. marmelado
1 sv. kakavos
4 sv. 7 ozs. cukraus

SIUNTINYS Nr. 10—\$6.80
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. 3 ozs. kiaulinių taukų
2 sv. 3 ozs. margarino
2 sv. kavos
1 sv. 1 ozs. šokolado

SIUNTINYS Nr. 11—\$3.95
4 sv. kavos
4 sv. 7 ozs. cukraus
1 sv. 2 ozs. miežinių kruopų

SIUNTINYS Nr. 12—\$5.95
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. 3 ozs. kiaulinių taukų
3 sv. kavos
2 sv. 3 ozs. cukraus

SIUNTINYS Nr. 13—\$5.30
1 sv. 2 ozs. kiaulinių taukų
1 sv. 2 ozs. margarino
1 sv. presuoto marmelado
1 sv. 2 ozs. sirupo
2 sv. 3 ozs. cukraus
2 sv. 3 ozs. ryžių
½ sv. kakavos
1 dėž. kond. grietinės

SIUNTINYS Nr. 14—\$6.40
2 sv. 3 ozs. kiaulinių taukų
2 sv. rūkytų lašinių
1 sv. presuoto marmelado
2 sv. 3 ozs. cukraus
1 sv. kiaulienos mėsos
2 gabalai tualetinio muilo

SIUNTINYS Nr. 15—\$5.50
1 sv. 2 ozs. margarino
1 sv. 2 ozs. sirupo
1 sv. presuoto marmelado
1 dėžutė kepeninės pastos
1 sv. kavos
2 sv. 3 ozs. cukraus
2 gabalai tualetinio muilo
1 sv. miežinių kruopų
1 dėžutė kond. grietinės
½ sv. kakavos
½ sv. saldinių "bonbon"

SIUNTINYS Nr. 16—\$5.25
1 sv. 2 ozs. kiaulinių taukų
1 sv. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. margarino

1 sv. presuoto marmelado
1 sv. kavos
4 sv. 7 ozs. cukraus

SIUNTINYS Nr. 17—\$5.45
1 sv. 2 ozs. kiaulinių taukų
1 sv. 2 ozs. margarino
1 sv. presuoto marmelado
1 sv. degintų kavos
1 sv. 2 ozs. miežinių kruopų
2 sv. 3 ozs. sūrio
2 sv. 3 ozs. cukraus

SIUNTINYS Nr. 18—\$5.60
4 sv. rūkytų lašinių
4 sv. 7 ozs. cukraus
1 sv. 2 ozs. margarino

SIUNTINYS Nr. 19—\$9.95
2 sv. 3 ozs. kiaulinių taukų
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. (be 2 ozs.) ken. bekono
2 sv. 3 ozs. margarino
2 sv. presuoto marmelado
4 sv. kavos
4 sv. 7 ozs. cukraus
2 gabalai tualetinio muilo

SIUNTINYS Nr. 20—\$7.80
4 sv. 7 ozs. margarino
4 sv. 7 ozs. cukraus
4 sv. kavos
3 sv. 5 ozs. miežinių kruopų
2 sv. presuoto marmelado
2 sv. kvietinių miltų

PASTABA: Cia nustatytos kainos siuntiniams į Vokietiją; siunčiant į kitus kraštus reikia pridėti 40 centų už kiekvieną siuntinį specialioms išlaidoms padengti.

Nepriklausoma Lietuva

INDEPENDENT LITHUANIA
Kanados Lietuvių Laikraštis

Redaguoja: Redakcinis Kolektivas

Leidžia: Kanados Lietuvių Centro Taryba

Published by: Lithuanian League of Canada

Prenumerata Metams: Yearly Subscription Rates:

Kanadoje ..... \$3.00 Canada \$3.00
Užsieny ..... 3.50 Other Countries 3.50

REDAKCIJOS ADRESAS

3 Fourth Ave, Ville LaSalle, — Montreal, Que., Canada
Telefonas: TR. 9735

MONTREALO ŽINIOS

SUSIRŪPINKIME SIUVĖJŲ PRIĖMIMU

Siuvėjai į Kanadą vežami tik tuo atveju, jei butus jiems parūpina tautiniai jų komitetai. Apie pusę visų siuvėjų atvyko į Montrealą, kiti — į Torontą, 'Winnipegą ir mažesnius centrus.

Montreale ši nepaprastai svarbų ir sunkų darbą dirba p. p. Juškevičiai, padedami K. Ivaškevičiaus, o kitų tremtinių transportus sutinka J. Vaškys. Tačiau kas kart kambarių suradimas atvykusiems siuvėjams, kad ir trumpam laikui apsistoti, sunkėja ir darosi nepakeliamas našta tuo reikalu besirūpinantiems.

Tautiečiai! Nebūkite kurti mūsų vargstančių brolių Vokietijoje šauksmams! Priimkite juos nors trumpam laikui, kol jie sau susiras kambarius kitur. Tuo palengvinsime darbą siuvėjų priėmimu besirūpinantiems ir kas svarbiausia — sudarysime sąlygas atvykti į Kanadą didesniam savo tautiečių skaičiui.

K.L.C.T. PARAMA

K.L.C.T. paskutiniame savo posėdyje lapkričio mėn. 11 d. nutarė suteikti \$20.00 paskolą p. Tauterienei, kurios vyras buvo sunkiai sužeistas fabrike ir \$25.00 pašalpą p. Ringailaitei, kuri nuo pat atvykimo

dienos serga ligoninėje ir jau turėjo kelias operacijas ryšium su pavėluotu apendicitu.

ATVYKO JO EKSK. VYSK. V. BRIZGYS

Netikėtai, lapkričio mėn. 18 d., iš Ottawos, BALFO pirm. Dr. kun. Končiaus lydimas, atvyko į Montrealą Jo Ekse. vysk. Brizgys. Sekančią dieną išvyksta į JAV.

POBŪVIS PAS ŠVEICARIJOS KONSULĄ

Ponia A. Kaestli-Augevičiūtė, Šveicarijos konsulo žmona, lapkričio mėn. 14 d. 4 val. suruošė savo pažįstamiems Montreale lietuviams arbatėlę. Arbatėlėje dalyvavo apie 10 žmonių.

Pobūvis praėjo puikiausioje nuotaikoje, už ką dėkingumas priklauso p. A. Kaestli. Svečiai pasigerėjo Dr. J. Kaestli surinktais meno turtais.

LIETUVIŲ KLUBO ŠERININKŲ SUSIRINKIMAS

Ši sekmadienį, lapkričio mėn. 21 d., įvyks Neprigulmingo Lietuvių Klubo "Vytautas" šerininų susirinkimas. Bus statomi kandidatai į Klubą valdybą ir board-direktorius 1949 metams.

Valdybos rinkimai įvyks pirmąjį gruodžio mėn. sekmadienį laike pašalpinės draugijos susirinkimo.

Š.m. lapkričio mėn. 28 d. 4 val. po piet, Lietuvių Parapijos salėje įvyks ŠV. ONOS PAŠALPINĖS DRAUGIJOS

VAKARIENE

Įėjimas \$1.25.

VISA MONTREALO VISUOMENĖ KVIEČIAMA SKAITLINGAI DALYVAUTI.

TEL. VI.6373

6668 DeLorimier Ave.
Montreal, Que.

Albertas J. Norkeliunas

GENERAL INSURANCE — VISOKIAUSIA APDRAUDA

Teikiu sąžiningą patarnavimą visose Apdraudos srityse

Pildau valdiškas blankas, darau vertimus ir t.t.

Valandos: Pirm. ir ketvirt. vakarais nuo 7.00 iki 10.00 ir pagal susitarimą.

2820 ALLARD ST.,
Montreal 20.

Tel. TRenmore 1135

VICTORIA

CLEANERS & DYERS CO.

Mes valome ir dažome įvairius, kaip vyriškus, taip moteriškus drabužius. Taip pat išvalome nuo lietaus apsiastus, dėl kurių uždedame "Drex", kas neperleidžia vandens ir duoda graženą išvaizdą.

Taipgi valome visokias rūšies karpetas ir fotelius (Chesterfields), gardinus lengvus ir sunkius.

Kiekvieną orderį pajiname iš namų ir pristatome į namus.

Už musu atliktą darbą garantuojame.

Dėl informacijų prašome telefonuoti TRenmore 1135 (galima pašaukti lietuviškai).

Lietuviai savininkai:

J. Kriaučiūnas

A. Majauskas

J. Matulaitis

"Adomą ir Ievą išmetė iš rojaus, nes jie neskaitė laikraščių" —
(iš vajuos atidarymo koncerto šūkių).

Mesk viską i salį ir ateik i „Nepriklausomos Lietuvos“
VAJAUS ATIDARYMO

KONCERTA

Koncertas įvyks š.m. lapkričio mėn. 21 d. (sekmadienį) 4 val. puikioje ukrainiečių salėje, 1770 Centre Street, Point St. Charles, Montreal. Visai nauja, Tamstai dar nema tyta programa. Atėjęs matysi ir girdėsi: Stasio Lauciaus vieno veiksmo vaidinimą "Paslaptingoje zonoje", Montrealeliečio muziko ir poeto Kazimiero Žižiūno ir rašytojo Jono Nevardausko kūrybą. Solo — A. Stravinskaitė. Duetas: A. Stravinskaitės — R. Simaniūkščio ir linksmuosius "Vineukus". Nutikimus pas "Nepr. Lietuvos" platintoją ir t.t. Pro gramos pradžioje — Lietuvos Kriumenės šventės paminėjimas. TURTINGA LOTERIJA. "Nepr. Lietuvos" skaitytojai Montreale jai paaukojo: amerikonišką medžiagą moteriškai suknelėi, puikių iliustruotų knygų apie Lietuvą ir daug kitų staigmenų.

BUFETAS — — — — ORKESTRAS — — — — ŠOKIAI

ĮĖJIMAS TIK \$0.50.

Susisiekimas puikiausias iš visų miesto dalių: iš St. Catherine Street važiuoti "Guy" arba "Atwater—Lasalle" busu iki susikirtimo su Centre Street. Iš Place D'Arme—streetkariu "Centre No. 2".

Ateisi — puikiai praleisi popietį ir būsi priskaitytas prie Kanados lietuvių "knygnešių"!

JAUNIMO DĖMESIUI

Prie K.L.C. Tarybos susidariusi meno sekcija jau pradėjo savo darbą. Ruošiami lygiagrečiai net keli veikaliukai ir kt.

Taip pat Lietuvių Klube, St. Catherine's East 2159, kiekvieną antradienį 8.30 val. vakare prasidėjo choro ir tautinių šokių repetitijos.

Kviečiamas visas jaunimas kuo skaitlingiausiai dalyvauti Meno Sekcijos Valdyba.

GALIMA ĮSIGYTI LIETUVIŲ KLUBO ŠERUS

Pasiteiravus patirta, kad Lietuvių Klubą šerų galima nusipirkti pas šerų sekretorių p. Petronį darbo valandomis jo krautuvėje — 5898 Verdun Ave., Verdun, Tel. TR 0281, o po darbo valandų, jo bute — 5820 Verdun Ave., Verdun, Tel. TR 6847.

Vienas šėras kainuoja \$25.

PADEKA

Už taip išpuodingai surengtą man priešvestuvinį "show" vakarą, kuris mano gyvenime pasiliks neužmirštamas, reiškiu giliausią padėką p.p. Janulionienei ir Kazakevičienei, kurios nesigailėdamos brangaus laiko ir nežiūrėdamos kiek tai pareikalaus darbo ir rūpesčių, visą tai suorganizavo.

Nemažesnę nuoširdžiausią padėką priimkit ir visos prisidėjusios prie šio man ruošto parengimo, kurių visų, apie 40, nėra galimybės čia išvardinti.

Šis netikėtas parengimas ir visos įteiktos man brangios dovanos, visuomet primins man Jūs visas.

Janina Vienožinskaitė-Adamonienė.

PARDUODAMAS DVIEJŲ AUKŠTŲ NAMAS 1222 Fortain Str., Viktorija Town, susidedantis iš 2-jų butų (fletų) Skambinti telefonu: TR 1974 (vakare nuo 7 val.)

Jeigu jūs ieškote baldų butui ar biurui, naujų ar naudotų, atsilankykite

Lasalle Furniture Exchange

251 Craig St. E., Montreal
Tel. PL 2376

Mes perkame ir parduodame žemos, be derybų, kainos, didžiausias pasirinkimas.

"NEPR. LIETUVOS" SKAITYTOJAMS

Vajuos atidarymo koncertui išsiuntinėjami kvietimai visiems seniesiems Montreale lietuviams, kurių adresus gavome iš įvairių kartotekų. Negalime pasiųsti kvietimų naujai atvykusiems lietuviams, nes neturime jų adresų.

Taip pat, taupydami lėšas ir laiką, nesiunčiame atskirų kvietimų ir "Nepr. Lietuvos" skaitytojams, tikėdamiesi, kad jie supras mūsų padėtį ir už tai mums dovanos.

SUKURĖ ŠEIMĄ

Lapkričio mėn. 6 d. Lietuvių Parapijos bažnyčioje kun. A. Vilkaitis sujungė Janiną Vienožinskaitę ir Joną Adamonį. Vestuvinės vaišės įvyko pas p.p. Janulionius, kuriose dalyvavo gražus būrelis svečių. Retai kam teko apleidus Lietuvą buvoti tokioje jaukioje lietuviškoje draugijoje.

ŽEMĖS UKIO DARBININKAMS

atvykusiems Kanadon šiu metu liepos mėn. 6 d. laivu "Marine—Marlin".

Malonūs bendrakeleiviai, kurie sutikote sumokėti po vieną dol. susidariusių išlaidų sveikinant laivo kapitoną Amerikos Nepriklausomybės šventės proga, prašau prisųsti pinigų, nes reikalinga atsisakyti su prof. Tamošaitiene už paimtas dovanas.

J. Bersenas,
162 Young St., Welland, Ont.

Gera proga

ieskantiems pirkti namu Parduodami nauji namai dviejų ir keurių butų (fletų) Cote St. Paul (visa prie Verdun) rajone. Pardavimas be agento tarpininkavimo.

Kreiptis: Tel. HE 3466.

Knygu Leidykla Kanadoj "ATZALYNAS"

Rudens sezonui pradeda platinti vertinguosius savo leidinius:

1. B. Babrauskas. "LIETUVOS KELIU" I ir II dalis. Didelis formatas, 362 pusl. Vertingiausias mūsų liaudies ir žymiųjų rašytojų darbų rinkinys. Kiekvienam išeiviui įsigytina knyga. Kaina I-II dal. \$1.60
2. Alė Rūta-Nakaitė. "LIKIMO KELIU". Pirmoji žinomos rašytojos rinkinių novelių knyga \$0.80
3. J. Švaistas. "SIELA LAGAMINE". Iš nepriklausomybės laikų pažįstamo rašytojo naujausios novelės \$0.80
4. LIETUVA, ŠALIS MANO BRANGIOJI. Lietuvos vaizdų albumas su paaiškinimais anglų kalboje. Tinkamas kaip reprezentacinė dovana svetimtaučiams. Gražus stalo papuošalas \$1.00
5. LIETUVOS ŽEMĖLAPIS. Keturių spalvų. Vidutinis formatas \$0.30
6. Tautos Zenklas VYTIS. Kambrinis formatas. (26 x 33 cm.) \$0.30
7. St. Zbarskas. "GANDRAS IR GANDRYTĖ" Spalvotos iliustracijos. Graži dovana mūsų mažiesiems. Gandro kelionė ir pergyvenimai anapus "geležinės uždangos". Knyga įdomi pasiskaityti ir suaugusiems \$0.50
8. B. Rutkūnas. "SPARNUS MAN META PAUKŠTĖS". Rinktinė poezija. \$0.50
9. "ANGLIŠKI PASIKALBĖJIMAI" II-ra papildyta laida. Kišeninis formatas. Kasdien naudojami, reikalingi sakiniai \$0.70

Kultūros žurnalai: "GINTARAS" antrosios knygos ir "ŽINGSNIAI" nr. kaina \$0.50.

Nelikime ir šiais metais be lietuviškos knygos. Siųsdami užsakymą, laiškų galite siųsti ir pinigus. Organizacijų spaudos platintojams skiriama nuolaida. Rašykite šiandien:

"ATZALYNAS" 7655 Centrale St. Ville Lasalle, Montreal 32

"ATZALYNAS" turi Europoj žinomo laikraščio "Lietuvių Žodis" atstovybę. Prisiuntus \$4 laikraštis jus lankys nuo dabar ir ištisus ateinančius metus.

"SAULUTĖ" vaikų žurnalas. Atskiro numerio kaina \$1.20